

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΤΕΥΧΟΣ 47-48 • ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

Εικόνες προσφυγιάς

Shiran Neshat: Μια φωνή του Ιράν στο Δυτικό κόσμο

Τα «επικίνδυνα αυτονόητα» του πολέμου

Στο τελευταίο καραβανσεράι της Αριανε Μπουχκίνε

Συνεντεύξεις:

Μάνος Ελευθερίου

Μαρλένα Πολιτοπούλου

Έρευνα: Σας αρέσουν τα κτίρια της Πάτρας;

για... άλματα
ταχυμεταφορών

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: ΠΑΤΡΑ - ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ 18
Τηλ. 2610-317910 - Fax 2610-313759
ptr@taxydromiki.gr

ΠΑΤΡΑ - ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 148
Τηλ. 2610-314614 - Fax 2610-314197

ΠΑΤΡΑ - ΜΑΙΖΩΝΟΣ 155
Τηλ. 2610-272411

ΠΑΤΡΑ - ΝΟΤΑΡΑ 3, ΑΓΙΑ
Τηλ. 2610-430066 - Fax 2610-430327

ΠΑΤΡΑ - ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 152Α
Τηλ. 2610-313510 - Fax 2610-312847
ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑ - 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 20
Τηλ. 26930-23032 - Fax 26930-23032

ΡΙΟ - Ν.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ-ΑΘΗΝΩΝ 198
Τηλ. 2610-453700 - Fax 2610-430003

ΑΙΓΙΟ - ΚΛΕΟΜ.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 68
Τηλ. 26910-23500 - Fax 26910-62116

ΑΚΡΑΤΑ - Π.Ε.Ο. ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
Τηλ. 26960-33100 - Fax 26960-33100

1836-2006

Δήμαρχοι Πατρέων στο... μικροσκόπιο

Στατιστικά
Βιογραφίες
Αποτελέσματα εκλογών
Τα επί των ημερών τους

Κυκλοφορεί το Φθινόπωρο

Η πρώτη συλλογική
έκδοση για
τους Δημάρχους
της Πάτρας
από ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Κείμενα - Επιμέλεια έκδοσης: Πέτρος Ψωμάς
Τεκμηρίωση: Βενοφών Αργ. Παπαευθυρίου

Έδρα: Δασκαλογιάννη 15, 14452 Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 210.28.07.100, Fax: 210.28.35.210, www.taxydromiki.gr

Τακτικοί συνεργάτες

Έλενα Αλεξανδράκη, Πανα-
γιώτης Ανδριόπουλος, Εύη
Γκοτσοπούλου, Ζέττα Ζάχου,
Αργύρης Καραβούλιας, Γιάν-
νης Καραμπήτσας, Γιάννης
Πικραμένος, Ξενοφών Παπα-
ευθυμίου, Νεκταρία Σερέτη,
Μιμίκα Χριστοδουλοπούλου,
Πέτρος Ψωμάς

Ανταποκριτές

Μυρσίνη Λιοναράκη (Αθή-
να), Άννα Ρεσβάνη (Καλα-
μάτα), Γιώργος Τσαντίκος
(Ιωάννινα), Νατάσα Ρουκα-
τά (Ιταλία)

Οικονομικός Σύμβουλος

Ελένη Καρρά

Σύμβουλος Επικοινωνίας

Ζέττα Ζάχου

Δημόσιες Σχέσεις

Νεκτάριος Γεωργόπουλος

Γραμματεία

Εύη Γκοτσοπούλου

Ηλεκτρονική σελίδα

Κατασκευή: Westnet
Επιμέλεια: Γιάννης Δοντάς

Καλλιτεχνική Επιμέλεια

Τυπόραμα, www.typorama.gr

Φιλμογράφηγοι

Unitype
Ναυαρίνου 3 - 5, Πάτρα
Τηλ. 2610 341770

Εκτύπωση

Λιθογραφείο
Παναγιωτόπουλος
Ι. Διακίδη 48, Πάτρα
Τηλ. 2610 634692

#47-48

6-7 | 2006

Φωτογραφία εξωφύλλου:
Από τη συλλογή «Γυναίκες του Αλλάχ»
της Shirin Neshat

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η
αναπαραγωγή, ολική ή μερική ή περιλη-
πτική ή κατά παράφραση ή διασκευή
και απόδοση τού περιεχομένου του
πериόδικου με οποιοδήποτε τρόπο,
μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό,
ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς προηγού-
μενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος
2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς
Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

8 Editorial

10 Οδόντια αντί οδόντιος

12 Διονύσης Κοροζιάς

14 Πανογιώτης Παπαθεοδώροπουλος

16 Τυπολαρείο: Πορασκήνια και ειδήσεις από τον Τύπο της Αχαΐας

20 Δήμορχοι Παιρέων: Νεο βιβλίο από το ΔΟΝΤΙ

24 Το... «Δονιάκι» στην «Πολιτεία για παιδιά»

28 Γενο Διάνιο: Σηγίμες Πολιτιστικής Πρωτεύουσας

30 Ιστορίες κριαναλωτικής ιρέθας

34 Συνέντευξη με τον Μάνο Ελευθερίου

40 Με σφορμή μια αρχιεκικονική έκθεση: Σας αρέσει η Πάτρα;

44 Μια συζήτηση με την Μαρήνα Πολιτοπούλου

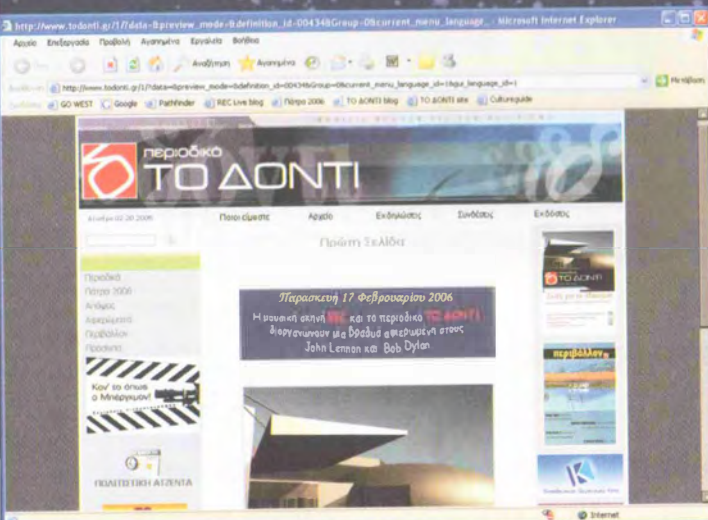
47 Σελίδες για το θέατρο, τον κινηματογράφο, το εικαστικό και τη μουσική

58 Η σιγή για τα... κολλήματα της ελληνικής γλώσσας

Το ΔΟΝΤΙ στο Ίντερνετ

Η σελίδα...

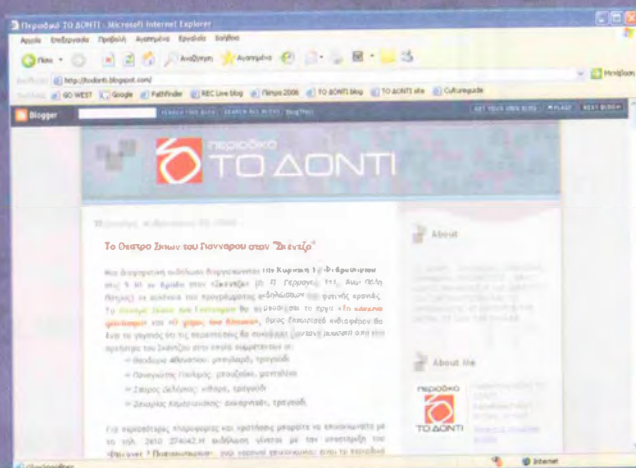
www.todonti.gr

Ένα πλήρες αρχείο με τις εκδόσεις και τις εκδηλώσεις του «Δ» και με πλήρη ενημέρωση για τις δραστηριότητες και τα σχέδιά μας. Μαζί και μια πλήρης ατζέντα με τις εκδηλώσεις που διαλέγουμε κάθε μήνα απ' όλη την Ελλάδα!

Το blog...

todonti.blogspot.com

Το ΔΟΝΤΙ δημιούργησε το ηλεκτρονικό του ημερολόγιο. Όλα τα νέα, και χώρος για τα σχόλια και τις απόψεις των αναγνωστών και των «δικτυακών» φίλων μας!

Επιμέλεια — κατασκευή: Γιάννης Δοντάς

MONEY SHOW ΠΑΤΡΑΣ 2006

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Παιδεία
τώρα και παντού

- Πολιτικές για την εκπαίδευση. Οι απόψεις των κομμάτων
- Το Δ' Κ.Π.Σ. και η Παιδεία
- Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Προτεραιότητες και προβλήματα στην Αχαΐα
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το «άγνωστο» πηλοένκτημα της Πάτρας και της Δυτικής Ελλάδας
- Έρευνα και Καινοτομία. Να μετρήσουμε τις δυνάμεις μας
- Εκπαίδευση και Αυταδιοίκηση
- Δια βίου εκπαίδευση
- Ιδιωτική εκπαίδευση. Ο λόγος στους φορείς της.
- Ξενογλώσση εκπαίδευση
- Εκπαιδύοντας τους επιχειρηματίες
- Εκπαίδευση και ολική ποιότητα
- Νέες τεχνολογίες και εκπαίδευση
- Εκπαίδευση και Επιστημονικοί Φορείς
- Παιδεία και Πολιτισμός
- Ο Αθλητισμός είναι πρωτίστως θέμα Παιδείας
- Περιβάλλον και Παιδεία
- Οι Σύλλογοι ως φορείς κοινωνικής Παιδείας
- Η εκπαίδευση στην εργασία
- Παιδεία και μέσα μαζικής επικοινωνίας

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

18 και 19 Νοεμβρίου 2006
Ξενοδοχείο «ΑΣΤΗΡ», Πάτρα

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ε.Π.Ε.

Ανοικτή πρόσκληση για συνεργασία σε:

- Δίωρες συνεδριακές εκδηλώσεις
- Χορηγίες • Εκθεσιακή συμμετοχή

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Παναγιώτης Παλιένος

Μαϊζώνας 94 • Πάτρα • Τηλ.: 2610 240.720 • Fax: 2610 240.724

e-mail: info@moneyshowpatras.gr • <http://www.moneyshowpatras.gr>

Επικίνδυνα αυτονόητα

Είναι τουλάχιστον οξύμωρο, όπως λέει ο Τάκης Παπαθεοδώροπουλος στο άρθρο του, να καταφεύγουν χιλιάδες πρόσφυγες σε μια γη προσφύγων, όπως στην Κύπρο...

«Εικόνες απόλυτα αληθινές, όχι σαν και αυτές που μας «τσίζουν» τα κανάλια —φρικιστικές, ανατριχιαστικές με έπαθλο την τηλεθέαση— αλλά εικόνες που μπορούν να περιγράψουν με ακρίβεια τι συμβαίνει και να ερεθίσουν τη σκέψη σου...», γράφει η Έλενα Αλεξανδράκη στη θεατρική της στήλη, παρουσιάζοντας το «Τελευταίο караβонσεράι» της Αριάν Μνουακίν που βρέθηκε τον Ιούλιο στην Αθήνα...

«Κάθε φορά που βλέπω εικόνες από συρράξεις, όπως τώρα στον Λίβανο, αλλάζω κανάλι. Δεν αντέχω! Δεν θέλω ούτε να ακούω, ούτε να βλέπω τις θηριωδίες και την διαστροφή του θηριανθρώπου...», λέει στο δικό της άρθρο η Εύη Γκοτσοπούλου, η οποία λίγες σελίδες παραπέρα παρουσιάζει τη ζωή και το έργο της Ιρσνής Σιρίν Νεσάτ...

Το μεγαλύτερο μέρος του τεύχους που κρατάτε στα χέρια σας γράφτηκε στις αρχές Αυγούστου. Τότε που κανείς δεν ήξερε πώς θα τελειώσει η νέα κρίση στη Μέση Ανατολή. Έτσι χωρίς καλά καλά να το έχουμε συνηθίσει, μας προέκυψε μέσα από σκόρπιες σκέψεις, στήλες και κείμενα, ένα μικρό αφιέρωμα στην προσφυγιά, αφού μοιραία όλοι ήμαστε παρασυρμένοι από τη βίαιη επικαιρότητα.

Δεν έχει σημασία πώς τελείωσε η κρίση, ούτε το πώς και πότε θα ξαναρχίσει η επόμενη. Αυτό που είναι σίγουρο, είναι πως ένας ακόμα πόλεμος εξελίσσεται έχοντας όλοι μας πλημμυρίσει με αυτονόητα:

Οι Αμερικανοί νοιάζονται λιγότερο για την ειρήνη και περισσότερο για τα οικονομικά και στρατηγικά τους συμφέροντα. Αυτονόητο... Οι Ισραηλινοί θεωρούν ότι η ζωή ενός συμπατριώτη τους αξίζει περισσότερο από αυτή ενός Παλαιστίνιου. Αυτονόητο... Η Χεζμπολά πιστεύει πως στον τόπο της πρέπει να βασιλεύει μια οργάνωση με τα όπλα, αντί να εκτίθεται στη βούληση των πολιτών και να ακούει τη γνώμη τους. Αυτονόητο...

Η ελληνική κυβέρνηση γνωρίζει ότι δεν έχει στην πραγματικότητα κανένα περιθώριο διεθνούς παρέμβασης, ούτε τολμά να εκφράσει όσα πραγματικά πιστεύουν οι Έλληνες. Έτσι αρκείται στο να καμαρώνει ότι ήταν η πρώτη χώρα που πρόσφερε ανθρωπιστική βοήθεια στο Λίβανο. Αυτονόητο κι αυτό...

Αν το καλοσκεφθεί κανείς, όλ' αυτά τα αυτονόητα είναι ό,τι πιο επικίνδυνο έχουμε ζήσει τα τελευταία χρόνια. Μας εθίζουν σε μια σχεδόν πρωτόγνωρη αίσθηση ασφάλειας, που δεν προέρχεται από τη δική μας δύναμη ή αυτοπεποίθηση, αλλά από τη σιγουριά ότι ανήκουμε σε μια προνομακιά γωνιά της γης που δεν θα ξαναπεινάσει, δεν θα ξαναπολεμήσει, δεν θα ξαναδεί τα παιδιά της να πεθαίνουν από συνηθισμένες αρρώστιες, δεν θα ξαναστείλει πρόσφυγες σε άλλους τόπους... Ίσως βέβαια σε λίγο χρόνια, σ' αυτή την ίδια γωνιά της γης, να μην τολμάμε να πούμε φωναχτά μια διαφορετική άποψη ή να παρακαλάμε οι ίδιοι να μας καταπατήσουν κάθε ανθρωπινό δικαίωμα προκειμένου να συνεχίσουμε να είμαστε ασφαλείς. Αυτονόητο θα είναι τότε κι αυτό...

● Ανδρέας Γ. Τσιλίκας

0209 / JWT

Έργο ευθύνης για την κοινωνία.
Το δικό μας παιχνίδι. Η ζωή.

Το δικό μας παιχνίδι είναι ένα παιχνίδι με αξίες γνήσια ελληνικές. Πολιτισμός, Παιδεία, Υγεία, Αθλητισμός. Αξίες που κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη, πιο δημιουργική. Αξίες που στηρίζουμε έμπρακτα, με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, με προσήλωση και με πάθος. Σαν μια μεγάλη ομάδα. Και μαζί, θέτουμε τις βάσεις για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο αισιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γιατί το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή!

ΟΠΑΠ

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης

(αν τελικά επιβεβαιωθεί) να μην επηρεάσει την ανάγκη διατήρησης της μνήμης και της ιστορικής αξίας, αλλά ακόμα κι αυτού του ίδιου του αρχείου της Αχάια Κλάους. Ας σημειωθεί πως μέχρι τώρα, το αρχείο βρίσκεται υπό την ευθύνη του Γεώργιου Μαρόπουλου.

Τόλμη

Κάθε καλοκαίρι οι ίδιες ακριβώς διαπιστώσεις για το Ρωμαϊκό Θδείο: Ο χώρος πρέπει να κλείσει τουλάχιστον για 1-2 χρόνια, προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες εργασίες συντήρησης, αν και μάλλον αναστήλωση χρειάζεται το Θδείο με την ταλαιπωρία που έχει υποστεί όλα αυτά τα χρόνια.

Όποιος από το Δήμο Πατρέων και το υπουργείο Πολιτισμού τολμήσει να αποφασίσει ή έστω να ζητήσει κάτι τέτοιο, θα έχει φυσικά τεράστιο κόστος να σπρώξει στους ώμους του. Αλλά σίγουρα θα εξυμνείται από τις επόμενες γενιές, οι οποίες θα έχουν την τύχη να βρουν το Ρωμαϊκό Θδείο αωτά συντηρημένο.

Πέτυχε

Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αθηνών Γιώργος Λούκας, κέρδισε τελικά την εμπιστοσύνη και των πιο δύσπιστων, αφού, όπως αποδείχτηκε, η παρουσία του στο Φεστιβάλ έδωσε σαφή εικόνα ανανέωσης. Παράλληλα όλοι συμφωνούν ότι τόσο η επιλογή για Φεστιβάλ μικρότερης χρονικής διάρκειας, όσο και οι νέοι χώροι εκδηλώσεων που παρουσίασε στην Αθήνα, ήταν δύο κινήσεις που έπρεπε να έχουν γίνει εδώ και αρκετά χρόνια.

Βέβαια, δεν θα μπορούσε κι αυτός να μην υποστεί τις συνέπειες των πολιτικών μας και ιδιαίτερα αυτών που κατοικοεδρεύουν στο υπουργείο Πολιτισμού. Έτσι, παρά το γεγονός ότι ο Λούκας είχε εγκρίνει μόνο έξι παραστάσεις στην Επίδαυρο, προστέθηκαν με άνωθεν παρεμβάσεις άλλες δύο, που πάντως δεν εντάχθηκαν στο επίσημο πρόγραμμα του Φεστιβάλ. Όσο για το

Ηρώδειο, μπορεί το πρόγραμμα του Φεστιβάλ να τελείωσε στις 6 Αυγούστου, όμως το υπουργείο το έδωσε σε δεκάδες άλλους φορείς αμέσως μετά, προκειμένου να τακτοποιήσει ρουσφέτια και υποσχέσεις που δεν «τήρησε» ο Λούκας.

Μάλλον ο γ.γ. του υπουργείου Χρήστος Ζακόπουλος (που εξακολουθεί να έχει τον πρώτο λόγο στη διοίκηση του ΥΠΠΟ) θεωρεί το Ηρώδειο ως μια κοσμική αίθουσα δεξιώσεων που μπορούμε να τη νοικιάσουμε ή να τη χαρίζουμε στον καθένα...

Τετράδια

Για μας δεν είναι έκπληξη η θερμή ανταπόκριση που συναντά —από το 2004— η παρουσίαση της μουσικοφιλολογικής παράστασης «Τα Τετράδια του Πατριάρχου». Η ιδέα του (συνεργάτη μας στο ΔΟΝΤΙ) Παναγιώτη Ανδριόπουλου να παρουσιάσει με ιδιαίτερο τρόπο τα ποιήματα που ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος κρατούσε φυλαγμένα στη νεανική ανθολογία του, θα παρουσιαστεί φέτος (στις 6/9), με πρωτοβουλία του αρχιμουσικού και συνθέτη Άλκη Μπαλά, στο 6ο Φεστιβάλ Θρησκευτικής Μουσικής στην Πάτμο.

Εκτός από τον Π. Ανδριόπουλο (έρευνα - εισήγηση - ερμηνεία), συμμετέχουν η σοπράνο Μαρία Μπασοπούλου, η μέτζο - σοπράνο Μαίρη Έλεν Νέζη και ο πιανίστας Θανάσης Αποστολόπουλος. Διαβάζουν οι ηθοποιοί Γιάννης Φέρτης και Θέμις Μπαζάκα. Σε πρώτη εκτέλεση θα ακουστούν συνθέσεις των Άλκη Μπαλά και Γιώργου Κουρουπού για ποιήματα των Παπαδίαμαντη, Καβάφη, Σουρή και Μπολέτση. Επίσης, θα παρουσιαστεί και το ποίημα «Γύρευε πάντα» του Αρχιεπισκόπου Αυστραλίας Στυλιανού, το οποίο έχει μελοποιήσει, μετά από προτροπή του Π. Ανδριόπουλου, η Πατρινή συνθέτης Βάσω Φιλιππίου.

Καταφύγιο

Όλο και πιο κοντά στην υλοποίηση μοιάζει το σχέδιο να συντηρηθεί το πολεμικό καταφύγιο κάτω από

την πλατεία Υψηλών Αλωνίων της Πάτρας. Το θέμα που ξεκίνησε πριν λίγους μήνες με αφορμή το δημοσίευσμά μας, φαίνεται πως μπαίνει οριστικά σε καλό δρόμο. Το χώρο επισκέφθηκε και ο Δήμαρχος Πατρέων Ανδρέας Καράβολας προκειμένου να διαπιστώσει από κοντά την κατάσταση στην οποία βρίσκεται, ενώ ήδη συστάθηκε επιτροπή με τη συνεργασία του υπουργείου Εθνικής Άμυνας και του Δήμου, ώστε να δοθούν τα πρώτα χρήματα για τις απαραίτητες εργασίες, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις για τη μελλοντική διαχείριση του καταφυγίου.

Οι άνθρωποι του υπουργείου Εθνικής Άμυνας φαίνεται πως θέλουν να παραμείνει ο χώρος ως καταφύγιο, χωρίς να αρνούνται και την κατά καιρούς φιλοξενία άλλων δραστηριοτήτων. Δική μας πίστη είναι ότι, ακόμα κι αν εξακολουθήσει να έχει την ταυτότητα του καταφυγίου, θα μπορούσε να λειτουργεί (σε καιρό... ειρήνης) και ως ένας διακριτικά διαχειριζόμενος χώρος μνήμης και πολιτισμού. Ελπίζουμε να χρειαστεί να επανέλθουμε με ακόμα πιο ευχάριστα νέα...

KοΜΜΩΤΗΡΙΟ
ANTA & EYH
hairdressing art

Αγ. Ανδρέου 178-180 (1ος όροφος)
Τηλ. 2610-334.282. e-mail: info@anta-evi.gr

Μια ιδιαίτερη κατηγορία εργαζομένων έχει εδραιωθεί εδώ και χρόνια στις υπηρεσίες κυρίως του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, οι υπεύθυνοι ή οι αρμόδιοι. Ποιες υπηρεσίες υπάγονται σ' αυτόν τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα δεν γνωρίζω επακριβώς. Νιώθω ωστόσο περιδέρης στο άκουσμα του Τομέα και διαισθάνομαι ότι πρόκειται για κάτι πολύ σημαντικό που αφορά στη λειτουργία του Κράτους και ρυθμίζει τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους και με το Κράτος.

Άρα, υπολογίζω ότι οι υπεύθυνοι ή οι αρμόδιοι του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα έχουν οπωσδήποτε γνώση της αρμοδιότητάς τους, σφαλώς ενδιαφέρονται για την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών και εξαιρετικώς διαθέτουν ικανότητες ανάληψης πρωτοβουλιών και άμεσης εξομάλυνσης των καθημερινών τριβών και διαφορών. Άλλωστε τα λεξικά ορίζουν τον μεν αρμόδιο ως τον ειδικό που έχει δικαιοδοσία σε ένα θέμα ή το λειτουργό που έχει την ευθύνη λήψης αποφάσεων για τα ποικίλα κοινωνικά θέματα, τον δε υπεύθυνο ως αυτόν που έχει καθήκον και αρμοδιότητα να οργανώνει και να ελέγχει μια δραστηριότητα.

Σωστά διαβάζουμε αυτές τις πληροφορίες και αωστά φανταζόμαστε ότι θα αισθανθούμε ενώπιον των υπευθύνων εμπιστοσύνη και ασφάλεια.

Όταν όμως βρεθούμε αντιμέτωποι με προβλήματα και προστρέξουμε για βοήθεια στον υπεύθυνο ή αρμόδιο, συνειδητοποιούμε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις έχουμε γελαστεί οικτρώς.

Διότι οι υπεύθυνοι ή αρμόδιοι μπορεί να έχουν γνώση, λίγο όμως ενδιαφέρονται για την επίλυση των προβλημάτων, ελάχιστα αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ουδόλως οργανώνουν ή ελέγχουν τον τομέα δράσης τους. Ίσα - ίσα περιπλέκουν τα προβλήματα με παραπομπές σε νόμους και διατάξεις και αδυνατούν να μεσολαβήσουν αποτελεσματικά με προσωπικές ιδέες και παρεμβάσεις.

Το σοβαρότερο και το πλέον ανήσυχο για την ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας είναι ότι εκμεταλλεύονται τη θέση του υπεύθυνου ή του αρμόδιου για ατομική προβολή και ωφέλεια και για επίδειξη δυνάμεως απέναντι στον ταλαιπωρημένο πολίτη με επιθετική, συχνά και θρασεία συμπεριφορά. Διεκδικώντας το αλάθητο για τον εαυτό τους, χρεώνουν λάθη και παραλείψεις στους άλλους. Και μάλιστα απαιτούν τυπικά τη συνέπεια από τους άλλους, όταν ουσιαστικά οι ίδιοι και ο ευρύτερος Δημόσιος Τομέας τον οποίο υπηρετούν έχουν κάνει κανόνα την ασυνέπεια και άγνωστη λέξη τη συγγνώμη.

Άντε μετά να βρεις το δίκιο σου! Μάλλον τον μπελά σου βρίσκεις...

Οπότε ας αισιοδοξήσουμε δια της πλαγίας οδού και ας αναφωνήσουμε:

Ζήτω ο τσαμπουκάς.

Και ο νών νοείτω...

Η διαδικτυακή γέφυρα ενημέρωσης και επικοινωνίας

Γραφείο Διασύνδεσης

<http://career.eap.gr>

Στην ιστοσελίδα του Γραφείου Διασύνδεσης του ΕΑΠ μπορείτε να:

- ▶ Αποκτήσετε πρόσβαση σε περισσότερα από 2500 βιογραφικά σημειώματα φοιτητών και αποφοίτων του ΕΑΠ
- ▶ Αναζητήσετε τα μελλοντικά σας στελέχη
- ▶ Ενημερωθείτε για σπουδές, προγράμματα, υποτροφίες και κληροδοτήματα στην Ελλάδα και στον κόσμο
- ▶ Ενημερωθείτε για νέες θέσεις και τεχνικές εξεύρεσης εργασίας

Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΑΠ απευθύνεται σε:

- ▶ Φοιτητές και αποφοίτους του ΕΑΠ
- ▶ Επιχειρήσεις, φορείς και ιδρύματα της εκπαίδευσης και της οικονομίας
- ▶ Μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- ▶ Οποιοδήποτε επιθυμεί να πραγματοποιήσει σπουδές στο ΕΑΠ

Γραφείο Διασύνδεσης
Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Ρήγα Φεραίου 169, Τ.Κ. 26222, Πάτρα
τηλ. 2610 367452, 2610 367453 • fax: 2610 367451
URL: <http://career.eap.gr> • e-mail: career@eap.gr

Στην Μάρω και τον Τάσο

Οι Κύπριοι φίλοι είχαν μόλις φύγει για το Νησί, η τηλεόραση μετέδιδε ειδήσεις από Λάρνακα για τους πρόσφυγες που έφταναν από τον Λίβανο και στον υπολογιστή μου διάβαζα για μια ιστοσελίδα που δημιούργησαν από κοινού οργανώσεις Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων καταστηματαρχών της παλιάς Λευκωσίας στοχεύοντας στην ανασυζήτηση της περιοχής της οδού Λήδρας. Όσες φορές επισκέφτηκα την Λευκωσία, η παλιά πόλη μέσα στα καρδιάσχημα τείχη, «η εντός των τειχών» Λευκωσία, με τα αρχοντικά από κίτρινη πέτρα, με τραβούσε σαν μαγνήτης. Περιπατώντας δρόμους ακρωτηριασμένους από τα οδοφράγματα, πάντοτε οι περιπτώσεις μου κατέληγαν στο πιο αγαπημένο σημείο: το (προσωρινό;) τέλος της οδού Λήδρας. Το οδόφραγμα από όπου μπορείς να δεις την νεκρή ζώνη με τα αφημένα στο χρόνο κτίρια, με τις παλιές επιγραφές βιαστικά εγκαταλελειμμένων εμπορικών και την χορταριασμένη άσφαλτο.

Η οδός Λήδρας, ο μακρύς δρόμος (Ουζούν γιάλ) ήταν ένας πολύβουος εμπορικός δρόμος. Πήρε το όνομά της από το «βασίλειο της Λήδρας», πρώτο όνομα της Λευκωσίας. Εδώ έγιναν οι πρώτες συγκρούσεις Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων. Οι Άγγλοι την έλεγαν «μίλι θανάτου» από τις πολλές εναντίον τους επιθέσεις. Εδώ, τα χαράματα της 30ής Μαΐου 1956, μπήκαν για πρώτη φορά συρματοπλέγματα, έπεσαν με την υπογραφή των συμφωνιών της Ζυρίχης για να αναστηθούν σχεδόν στις ίδιες θέσεις το 1963. Η Λήδρας μοιράστηκε και το άλλο της μισό έχει πια το όνομα «Οδός Αράστα». Και οι κάτοικοί της, από δω και από εκεί. Πρόσφυγες. Θυμήθηκα μια Τουρκοκύπρια ποιήτρια που έγραψε:

*Ο καθένας πρέπει την πατρίδα ν' αγαπά
έτσι λέει ο πατέρας μου συχνά
η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δυο
ποιο απ' τα δυο κομμάτια πρέπει ν' αγαπά;*

Η Νεσέ Γιασίν γεννήθηκε σ' ένα μεικτό χωριό κοντά στην «πράσινη γραμμή». Η οικογένειά της στην διάρκεια των διακοινοτικών ταραχών πήρε τον δρόμο της προσφυγιάς. Η μητέρα της, η οποία συνελήφθη από Έλληνες, γέννησε τον μικρό της αδελφό και του έδωσαν το όνομα Σαβά, «πόλεμος» στα τουρκικά. Όταν το 1972 γεννήθηκε η αδελφή της, η οικογένεια για να ξεφορτίσει το κακό την ονόμασε Μπαρίς, «Ειρήνη». Δύο χρόνια μετά, τα τουρκικά στρατεύματα καταλάμβαναν την Βόρεια Κύπρο.

Μετά από πολλές διώξεις για τις ιδέες της και την ερωτική θεματολογία των βιβλίων της, η ποιήτρια έγινε δεύτερη φορά πρόσφυγας. Εγκατέλειψε τα κατεχόμενα και ζει στην Ελεύθερη Κύπρο την τελευταία δεκαετία, προκαλώντας την οργή μερίδας συμπατριωτών της, όμως για την ίδια «η χώρα μου είναι μία». Η Νεσέ Γιασίν, κατέβηκε στις τελευταίες εκλογές με ένα μικρό κόμμα της ανανεωτικής Αριστεράς. «Αν εκλέγω θα είναι ένα θαύμα», είπε. Το θαύμα ότι μόνο δεν έγινε αλλά το κόμμα της έχασε την μοναδική έδρα του στο Κοινοβούλιο. Α, να μην ξεχάσω να σας πω ότι και η κοινή ιστοσελίδα που έλεγα παραπάνω δεν ανοίγει... Και χιλιάδες πρόσφυγες καταπλέουν σε μια γη προσφύγων.

Μια γυναίκα
κι ένας δρόμος

Παναγιώτης Παπαθεοδωρόπουλος

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΠΑΤΡΑ Ανθρώπινη Πόλη

Τώρα το

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΗ

**Με άμεση παρέμβαση
σε κάθε αίτημα
για την αντιμετώπιση
των προβλημάτων
της καθημερινότητας**

**Συνεργεία των υπηρεσιών
Καθαριότητας - Ηλεκτροφωτισμού
Συντήρησης Κοινοχρήστων χώρων
Πρασίνου - Περιβάλλοντος
θα ανταποκρίνονται άμεσα
στα αιτήματά σας**

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

08.00 - 14.00

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

τυποδηατρεία

Περιπέτειες και κατορθώματα στο μαγικό κόσμο του τοπικού Τύπου

Κλείσιμο

Η περιπέτεια του τηλεοπτικού σταθμού Patra TV στα μέσα Ιουλίου, όταν ο ιδιοκτήτης του Αδαμάντιος Πολέμης αποφάσισε να τον κλείσει, κυριάρχησε στην επικαιρότητα των τοπικών μέσων για ένα πολύ μεγάλο διάστημα. Προσκλήθηκαν τότε όλοι οι φορείς της Αχαΐας (οι περισσότεροι ανταποκρίθηκαν) μαζί με τους πολιτικούς και το κοινό, να ζητήσουν την άρση της απόφασης του ιδιοκτήτη.

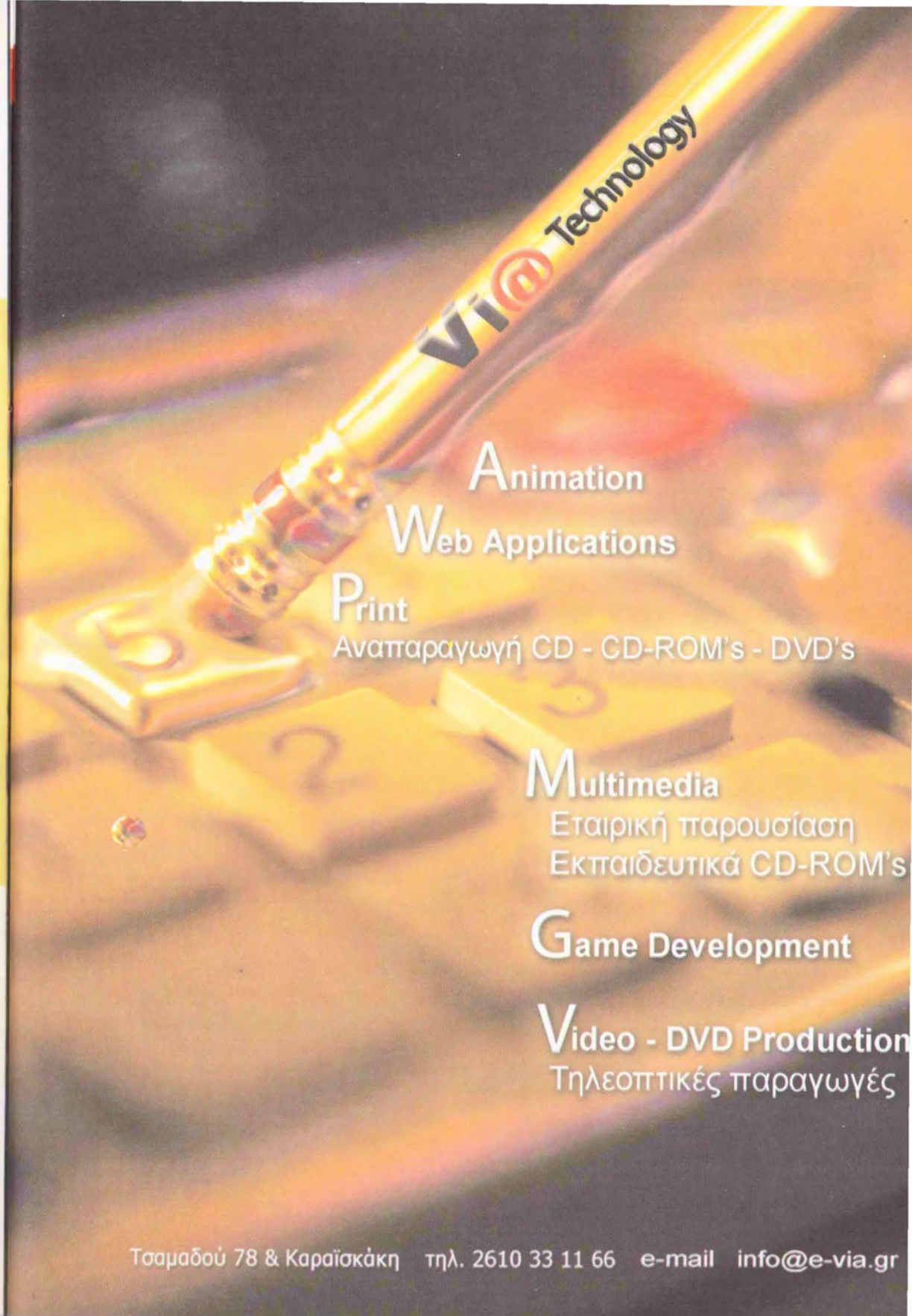
Η αφορμή για την σπόφαση να κλείσει το κανάλι ήρθε όταν το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο αποφάσισε πως ο φάκελος του καναλιού δεν είναι επαρκής κι έτσι έκλεισε κάποιους από τους αναμεταδότες του, με αποτέλεσμα την προφανή συρρίκνωση της εμπορικής του αξίας.

Πέρα από τα σοβαρά προβλήματα που δημιουργεί η απόλυση 35 εργαζομένων, η ουσία είναι διαφορετική: Οι φορείς της πόλης ζήτησαν από έναν επιχειρηματία να συνεχίσει να λειτουργεί ένα ζημιόγνο κανάλι (με απλά λόγια να συνεχίσει να «μπαίνει μέσα»), προκειμένου να μην κλείσει ένα ακόμα μέσο ενημέρωσης στην Πάτρα. Κι όταν κάποιοι ψύχραιμοι αντέτειναν ότι η αγορά της πόλης δεν μπορεί να στηρίξει τέσσερις τηλεοπτικούς σταθμούς κι ότι τέλος πάντων ένας επιχειρηματίας έχει δικαίωμα να κάνει ό,τι θέλει με τα χρήματά του (ακόμα κι όταν έχει κάνει λάθος επένδυση και λάθος επιλογές συνεργατών όπως συνέβη στην περίπτωση του Αδ. Πολέμη), τότε ειπώθηκε το επιχείρημα ότι ένας ενημερωτικός τηλεοπτικός σταθμός δεν είναι απλή επιχείρηση, είναι στοιχείο πολιτισμού και δημοκρατίας για μια πόλη. Καμία αντίρρηση. Μόνο που αν συμβαίνει έτσι, αντί να ζητάμε από τον Πολέμη να συνεχίσει να πληρώνει τα λάθη του, ας αναλάβουν οι φορείς την οικονομική στήριξη των καναλιών κι ας απαγορευτεί να είναι ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Λοιδωρία

Δεν έχασαν την ευκαιρία αρκετά μέσα ενημέρωσης της πόλης να αντιγράψουν το σχόλιο του Κοσμά Βίδου στο περιοδικό της εφημερίδας ΤΟ ΒΗΜΑ, στο οποίο λοιδωρούσε (δικαίως) την ανακοίνωση της Πολιτιστικής η οποία χαρακτήριζε «σοπράνο» (μια αμιγώς γυναικεία ιδιότητα) τον τενόρο Χοσέ Καρέρας, ο οποίος εμφανίστηκε στο πλαίσιο του προγράμματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Κραυγαλέα λάθη γίνονται φυσικά και στις ανακοινώσεις των αθηναϊκών φορέων. Όμως είναι τόσο μεγάλη η επικοινωνιακή ανασχιονιστία της Πολιτιστικής, που τίποτα δεν αφήνεται στην τύχη.

Animation

Web Applications

Print

Αναπαραγωγή CD - CD-ROM's - DVD's

Multimedia

Εταιρική παρουσίαση
Εκπαιδευτικά CD-ROM's

Game Development

Video - DVD Production
Τηλεοπτικές παραγωγές

τυπολατρεία

Ανψυχίες

Οικονομικά προβλήματα δεν έχουν μόνο οι τηλεοπτικοί σταθμοί της Πάτρας. Όλα ανεξαιρέτως τα ΜΜΕ (έντυπα και ηλεκτρονικά) διανύουν περίοδο φθοράς και η συντριπτική τους πλειοψηφία δεν αποτελεί βιώσιμες επιχειρήσεις, αλλά χρηματοδοτείται με πλάγιους (όχι πάντα διαφανείς) τρόπους.

Με αυτό το δεδομένο κι επειδή δεν μπορεί όλοι οι επιχειρηματίες να είναι σκάρτοι, αλλά μάλλον η αγορά (βλ. η κοινωνία) της περιοχής δεν μπορεί να στηρίξει τόσα μέσα, ο προβληματισμός των Ενώσεων Συντακτών, των Ενώσεων Ιδιοκτητών και των άλλων φορέων δεν πρέπει να ξεκινά από το κλείσιμο των επιχειρήσεων.

Οι διαμαρτυρίες πρέπει να ξεκινούν από τον υπόγειο πόλεμο των μέσων, από τις κρυφές συμμαχίες τους, από τους δημοσιογράφους που κατεβαίνουν υποψήφιοι στις εκλογές χωρίς να αναστέλλουν τη δημοσιογραφική τους ιδιότητα, από τις ανίερους διπλοθεσίες και τριπλοθεσίες των επικεφαλής και των ιδιοκτητών τους, από τους αδικαιολόγητα υπεράριθμους νέους που δηλώνουν δημοσιογράφοι επειδή φοίτησαν στα κακάς ποιότητας ΙΕΚ και από πολλές ακόμα αιτίες. Μόνο τότε οι ανψυχίες θα είναι αξιόπιστες και όχι ευκαιριακές...

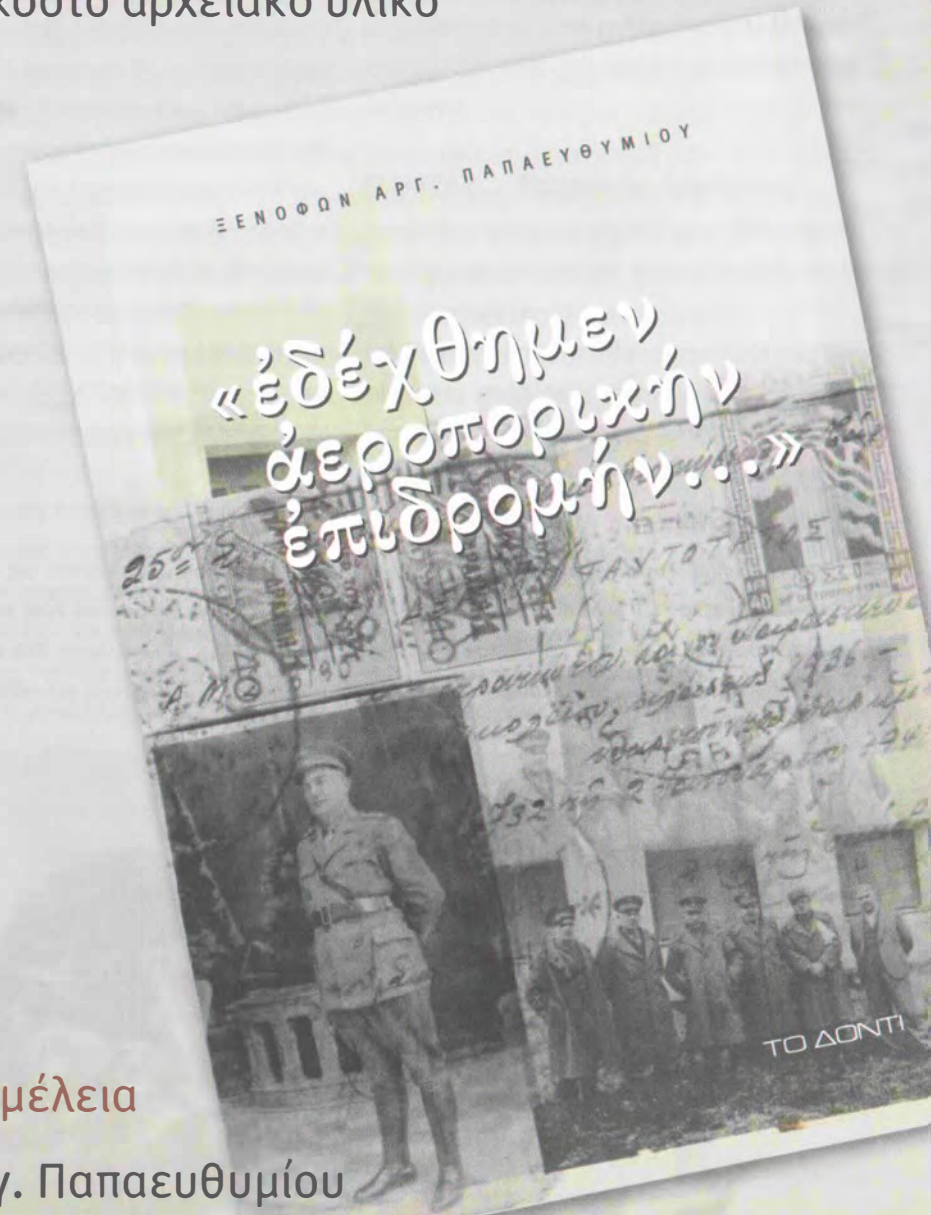
Υπολογισμοί

Διαρκώς υπολογισμούς κάνουν τα επιτελεία των υποψηφίων Δημάρχων Πάτρας για να δουν πώς θα ικανοποιήσουν τα αυξανόμενα αιτήματα των μέσων ενημέρωσης για προβολή των συνδύσμων. Στα περισσότερα εμπορικά τμήματα των μέσων ενημέρωσης υπάρχουν άλλωστε ολοκληρωμένες οικονομικές προσφορές, που ξεκινούν από κάποιες λίγες εκατοντάδες ευρώ για μια διακριτική προβολή (αν κριθεί ότι ο υποψήφιος όντως δεν έχει αρκετούς χρηματοδότες) και φτάνουν σε αρκετές χιλιάδες ευρώ εφόσον ο υποψήφιος είναι όνομα πρώτης γραμμής.

Παρεμπιπτόντως, επειδή σύμφωνα με το νόμο απαγορεύεται στους υποψηφίους δημοτικούς και νομαρχιακούς συμβούλους να προβάλλονται αυτόνομα, καμία συνέντευξη από αυτές που θα δημοσιευτούν εντός του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου δεν είναι τόσο αυθόρμητη. Όλες εντάσσονται σε κάποια συμφωνία, ενώ οι πιο καλοληρωμένες από αυτές (συνήθως χωρίς να κόβονται ούτε τιμολόγια) δεν υπογράφονται από δημοσιογράφο, έτσι ώστε κανείς να μη χρωθεί μια «στημένη» συνέντευξη.

Μια συλλεκτική έκδοση από το ΔΟΝΤΙ

Τα γεγονότα της περιόδου **1940-41** όπως τα κατέγραψε ανώτερος αξιωματικός της Χωροφυλακής μαζί με ανέκδοτο αρχειακό υλικό

Κείμενα - Επιμέλεια

Ξενοφών Αργ. Παπαευθυμίου

Γνωρίστε τους Δημάρχους Πατρέων!

Προδημοσίευση από το βιβλίο του Πέτρου Ψωμά που θα κυκλοφορήσει από το ΔΟΝΤΙ

Στα τέλη Σεπτεμβρίου θα κυκλοφορήσει από το ΔΟΝΤΙ το βιβλίο «Δήμαρχοι Πατρέων (1836 – 2006)». Πρόκειται για μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα μελέτη του Πέτρου Ψωμά, ο οποίος παρουσιάζει για πρώτη φορά όλους όσους διατέλεσαν Δήμαρχοι Πατρέων, στα 170 χρόνια που διαρκεί ο θεσμός. Στο βιβλίο παρουσιάζονται βιογραφικά, φωτογραφίες, μαρτυρίες και ανέκδοτα στοιχεία που συνδέουν την προσωπικότητα των Δημάρχων με τα σημαντικότερα γεγονότα που συνέβησαν στην πόλη κατά τη διάρκεια της θητείας τους, αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων των Δημοτικών Εκλογών, πολλά ενδιαφέροντα στατιστικά στοιχεία και πολλές ακόμα ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες που δημιουργούν μια γοητευτική ιστορία του θεσμού του Δημάρχου Πατρέων... Το απόσπασμα που ακολουθεί περιλαμβάνει μερικά ενδιαφέροντα σημεία από τη συνολική μελέτη των θητειών και των αριθμών που αφορούν τους Δημάρχους της Πάτρας.

Ο μακροβιότερος Δήμαρχος

Ο Ανδρέας Καράβολας είναι ο μακροβιότερος Δήμαρχος Πατρέων. Με τη συμπλήρωση της τέταρτης τετραετίας του στο τέλος του 2006 συμπληρώνει μια πλήρη δεκαεξετία στο δημαρχιακό θώκο και μπαίνει πρώτος στον κατάλογο με το μακρως παραμονής στη δημαρχιακή καρέκλα. Στις 31 Δεκεμβρίου 2006 συμπληρώνει 5.844 μέρες δημαρχιακού βίου. Είναι επιπλέον ο μόνος Δήμαρχος Πατρέων με τέσσερις εκλογικές νίκες στο ενεργητικό του.

Οι έξι αμέσως επόμενοι Δήμαρχοι Πατρέων στην κατάταξη με τους μακροβιότερους είναι οι ακόλουθοι (στην παρένθεση η συνολική θητεία του καθενός τους σε έτη): Βασίλειος Ρούφος (16), Δημήτριος Βότσης (14), Θεόδωρος Άννινος (14), Περικλής Καλαμογάρτης (12), Δημήτριος Μπουκασούρης-Ανδρικόπουλος (12) και Ιωάννης Βλάχος (9). (...) Ο Δημήτριος Βότσης κατέχει την τρίτη θέση μακροβιότητας, έχοντας ξεπεράσει τον Θεόδωρο Άννινο κατά τρεις μόνο μέρες θητείας!

Επτά συνολικά Δήμαρχοι Πατρέων διατήρησαν τη θέση του Δημάρχου για αθροιστική θητεία άνω της δεκαετίας (ο καθένας). Πρόκειται για τους προαναφερόμενους. Άλλοι 17 θήτευσαν στη θέση του Δημάρχου για διάρκεια μεταξύ ενός και εννέα ετών. Τα βιογραφικά σημειώματα αυτών των 24 θα τα βρείτε αναλυτικά στις σελίδες αυτής της έκδοσης.

Το 170 χρόνια του συμπληρώνει φέτος (2006) ο θεσμός του Δημάρχου Πατρέων, που πρωτο-δημιουργήθηκε το 1836. Επίσης συμπληρώνονται φέτος 140 χρόνια από τη χρονιά (το 1866) που ο Δήμαρχος Πατρέων έγινε πρόσωπο που εκλέγει απευθείας ο πατρινός λαός μέσω εκλογικής διαδικασίας.

Θητείες

Εξήντα μία συνολικά δημαρχιακές θητείες μας έφεραν από το 1836 μέχρι το 2006. Από στατιστικής άποψης, λοιπόν, η Πάτρα είχε νέα θητεία Δημάρχου κάθε περίπου τρία χρόνια. Κρίνοντας όμως από το συνολικό πλήθος των Δημάρχων (38), η Πάτρα είχε νέο πρώτο πολίτη κάθε 4,5 και πλέον έτη.

Τρεις Δήμαρχοι Πατρέων θήτευσαν στην ανώτερη θέση του Δήμου τους για τέσσερις φορές ο καθένας. Πρόκειται για το Βασίλειο (Λαλάκη) Ρούφο, τον Θεόδωρο Άννινο και τον Ανδρέα Καράβολα. Μόνο ο τελευταίος όμως κέρδισε και τις τέσσερις φορές τη θητεία του μέσω εκλογών. Οι άλλοι δύο Δήμαρχοι αναδείχθηκαν πρώτοι σε δημοτικές εκλογές από τρεις φορές ο καθένας (και έχουν στο ενεργητικό τους και από μία ανάθεση).

Για τρεις δημαρχιακές θητείες χρημάτισαν, εξάλλου, Δήμαρχοι Πατρέων πέντε ακόμα Πατρινοί: ο Περικλής Καλαμογάρτης, ο Γεώργιος Ρούφος, ο Δημήτριος Βότσης, ο Ιωάννης Βλάχος και ο Νικόλαος Βέτσος.

Δημήτριος Βότσης, Θεόδωρος Άννινος και Ανδρέας Καράβολας είναι οι μόνοι Δήμαρχοι Πατρέων που κα-

τόρθωσαν να εκλεγούν σε τρεις συνεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις.

Η μεγαλύτερη συνεχόμενη δημαρχιακή θητεία ήταν αυτή του Δημήτριου Βότση που διετέλεσε πρώτος πολίτης επί μια συναπτή 15ετία (από το 1899 μέχρι το 1914) με μόνη τη μεσολάβηση ενδιάμεσων εκλογών (το 1903 και το 1907).

Η μεγαλύτερη δημαρχιακή θητεία, όμως, χωρίς τη μεσολάβηση εκλογών είναι η εντεκαετής δημαρχία του Δημητρίου Μπουκασούρη - Ανδρικόπουλου, ο οποίος διαδέχτηκε το Βότση το 1914 και —λόγω Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου— διατήρησε τη θέση του ως το 1925. Μόνο στα 1920 η θητεία αυτή διεκόπη για λίγο ώσπου να ανανεωθεί.

Ο μόνος... Πατρινός Δήμαρχος

Για τέσσερα χρόνια (από το 1883 ως το 1887) ο πατρινός Δήμαρχος ήταν και κατ' όνομα... Πατρινός, Δημήτριος το μικρό του.

Από τους Δήμαρχους Πατρέων ένας υπήρξε και Πρωθυπουργός της Ελλάδας. Ο λόγος για τον Μπενιζέλο Ρούφο, ο οποίος διετέλεσε επίσης Αντιβασιλέας και ήταν εκείνος που —κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργικής του θητείας— καθιέρωσε, μεταξύ άλλων, την απευθείας ψήφιση των Δημάρχων από τους δημότες της πόλης τους.

Πολλοί άλλοι Δήμαρχοι Πατρέων είχαν επίσης υψηλές κυβερνητικές και κοινοβουλευτικές θέσεις, είτε πριν, είτε μετά, είτε και ενδιάμεσα των δημαρχιακών τους

Βέτσος Νικόλαος

Άννινος Θεόδωρος

Ζαΐμης Ιωάννης

Βότσης Δημήτριος

θπειτών. Αρκετοί διετέλεσαν Πρόεδροι της Βουλής και πολλοί διαχειρίστηκαν ένα πλήθος από υπουργικά χαρτοφυλάκια.

Μιλώντας για συγγενείς, ο Μπενιζέλος Ρούφος ήταν ο Δήμαρχος Πατρών που κατόρθωσε δύο γιοι του (ο Αθανάσιος Κανακάρης - Ρούφος και ο Γεώργιος Ρούφος) να εκλεγούν επίσης Δήμαρχοι. Εγγόνος του Μπενιζέλου (και γιος του Αθανάσιου) είναι και ο μεταγενέστερος Δήμαρχος Βασιλείος (Λαλάκης) Ρούφος. Ας σημειωθεί πως κόρη Ρούφου είχε παντρευτεί και ο πρώτος Δήμαρχος της Πάτρας, Ιωάννης Ζαΐμης.

Από τους 24 Δημάρχους Πατρών που κατά προτεραιότητα παρουσιάζονται σε αυτή την έκδοση, οι 12 θήτευσαν στον 19ο και οι 12 στον 20ο αιώνα.

Από τους 24 αυτούς Δημάρχους οι 13 μόνο εκλέχθηκαν κατόπιν εκλογών (βλ. παρακάτω), ενώ οι υπόλοιποι 11 διορίστηκαν. Επτά διορισμοί έγιναν στην αρχή του θεσμού της Δημαρχίας και από δύο στις γκρίζες εποχές της Κατοχής και της Δικτατορίας.

Ο Δημήτριος Πατρινός είναι ο μόνος Δήμαρχος Πατρών που κατά τη διάρκεια της δημαρχιακής του θητείας τα αρχικά του ονοματεπώνυμυ του ήταν ακριβώς τα ίδια με τα αρχικά του τίτλου του, δηλαδή Δ.Π.!

Είκοσι οδοί της Πάτρας φέρουν ονόματα ισάριθμων Δημάρχων (στο τέλος του παρόντος βιβλίου υπάρχει αναλυτικότερη αναφορά).

Ένας μόνος Δήμαρχος Πατρών βρίσκεται στην πόλη

υπό μορφή αγάλματος. Πρόκειται για την προτομή του Δημητρίου Βότση, έργο του πατρινού γλύπτη Αντωνίου Σώκου, που αναγέρθηκε το 1918 στην πλατεία Τριών Συμμάχων και σήμερα βρίσκεται στο κάτω μέρος της οδού που φέρει το όνομα του Δημάρχου, επί της οδού Όθωνος Αμαλίας.

Ο Γεώργιος Ρούφος είναι ο μόνος Δήμαρχος Πατρών που απεβίωσε ενώ ήταν ακόμα εν ενεργεία (το 1891). Ο ανηψιός του Βασιλείος Ρούφος, εξάλλου, παραιτήθηκε για λόγους υγείας (το 1959) ένα χρόνο πριν από το θάνατό του.

Άλλοι λόγοι λήξης της θητείας των Δημάρχων Πατρών —εκτός του θανάτου ή των λόγων υγείας— υπάρχουν αρκετοί. Στα βιογραφικά των δημάρχων υπάρχουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες ανά περίπτωση. Σαν μια απλή καταγραφή, εδώ, να αναφέρουμε τις παρακάτω αιτίες: Καθαίρεση ή παύση από το καθεστώς, λήξη θητείας (που ερμηνεύεται είτε σε εκλογική ήττα, είτε σε μη κάθοδο στις επόμενες εκλογές).

Ένας κοντός, ένας ψηλός και ένας φουστανελοφόρος συγκαταλέγονται μεταξύ των Δημάρχων Πατρών. Ιδιαίτερα κοντός ήταν ο Χρήστος Φακός, πανύψηλος ο Διονύσιος Τσερώνης, ενώ έφερε πάντοτε τη φουστανέλα του ο Μπενιζέλος Ρούφος / Περικλής Καλαμογόρτης. Άλλες παρόμοιες ιδιαιτερότητες όσων διετέλεσαν Δήμαρχοι Πατρών μπορούν να αλιευθούν από τα σχετικά βιογραφικά που καταγράφονται σ' αυ-

τό το βιβλίο.

Το 1870 οι πατρινοί ψήφισαν για Δήμαρχό τους —εν αγνοία του— τον Περικλή Γερούση. Εκείνος όμως προτίμησε να παραμείνει στο... Λονδίνο, όπου κατοικούσε, κι έτσι δεν καταγράφηκε ποτέ σαν Δήμαρχος Πατρών. Παρόμοια ιστορία είχε συμβεί και το 1847 όταν ο Αντώνιος Αντωνόπουλος επελέγη αρχικά να δημαρχεύσει αλλά τελικά δεν αφέθηκε. Κατάφερε πάντως να βάλει το όνομα του στον κατάλογο των Δημάρχων, έστω με... μονοήμερη θητεία! Άλλες τέτοιες ιδιαιτερότητες υπάρχουν στα σύντομα βιογραφικά των 14 Δημάρχων Πατρών που θήτευσαν από... 1 έως και 556 μέρες και θα τα βρείτε στο τέλος της παράθεσης των βιογραφικών των υπολοίπων. Ο πρώτος Δήμαρχος Πατρών που διεκδίκησε και κέρδισε την ψήφο των Πατρινών με όνομα συνδυασμού ήταν ο Νικόλαος Βέτσος, με το κλασικό «Βέτσος - Δράσις». Το λογότυπο πρωτο-εμφανίστηκε το 1959. Από το 1982 και μετά όλοι οι υποψήφιοι στις δημοτικές εκλογές φέρουν πλέον εκτός από το ονοματεπώνυμό τους και όνομα συνδυασμού.

Μπενιζέλος Ρούφος

Ονόματα και επαγγέλματα

Οι Δήμαρχοι Πατρών της περιόδου 1836-2006 είχαν 35 διαφορετικά επώνυμα και 21 διαφορετικά μικρά ονόματα.

Τέσσερις Δήμαρχοι Πατρών λέγονταν Ρούφοι. Ο Μπενιζέλος, ο Γεώργιος, ο Αθανάσιος ή Θάνος (που είχε και δεύτερο επώνυμο Κανακάρης) και ο Βασιλείος ή Λαλάκης.

Δύο Δήμαρχοι Πατρών λέγονταν Αντωνόπουλοι (Αντώνης και Αντώνιος, τα μικρά τους ονόματα) και άλλοι δύο είχαν το επώνυμο Μπουκαούρης (ο ένας Ιωάννης και ο άλλος Δημήτριος με δεύτερο επίθετο το Ανδρικόπουλος).

Ο Αθανάσιος Κανακάρης - Ρούφος και Δημήτριος Μπουκαούρης - Ανδρικόπουλος ήταν οι Δήμαρχοι Πατρών με διπλά επώνυμα. Και από εκείνη εποχή (στον 19ο και τον 20ο αιώνα, κι)

δημοφιλέστερο μικρό όνομα των Δημάρχων Πατρών είναι το Κωνσταντίνος. Τα όνόματά ήταν πάντα συνολικά όμοια, μόνον που κανένας ποτέ δεν ήταν εκλεγμένος και οι περισσότεροι ήταν δημοφιλείς. Ακολουθούν τα ονόματα Ανδρέας, Γεώργιος και Ιωάννης και απαντούνται στον πίνακα των Δημάρχων από τέσσερις φορές, το καθένα. Τρεις Δήμαρχοι Πατρών λέγονταν Δημήτριος και άλλοι τρεις Κωνσταντίνος, ενώ από δύο Δήμαρχοι είχαν σαν μικρό όνομα τον Πιέτρου και Θεόδωρο.

Στην επόμενη σελίδα παρουσιάζονται τα μικρά ονόματα των Δημάρχων Πατρών. Οι πρώτοι ονόματι της Πάτρας διετέλεσαν όμοια και πολιτικά με τα επίσης δημοφιλέστερα μικρά ονόματα Αριστομένης και Περικλής.

Ένας στους τρεις Δημάρχους Πατρών ήταν νομικός. Οι επελεγμένοι κηρύττες δικηγόροι, οι δε διορισμένοι συνήθιστα δικαστικοί. Ήταν καταλόγου με τα επαγγέλματα συναντάμε επίσης γιατρούς, μηχανικούς, κτηνάρχους, καθώς και επιχειρηματίες, γαιοκτήμονες αλλά και επαγγελματίες πολιτικούς.

ΠΟΛΙΤΕΙΑ για παιδιά

Το... δοντάκι στην Πολιτεία για παιδιά!

Οι «Νύχτες Πολιτισμού» του Δήμου Ρίου έχουν γίνει πλέον θεσμός, αφού τα τελευταία χρόνια αποτελούν το καλοκαιρινό πολιτιστικό πρόγραμμα του Δήμου. Συναυλίες και κινηματογραφικά σφιερώματα που λαμβάνουν χώρα στο θερινό σινεμά «Κάστρο» του Ρίου, και φυσικά η «Πολιτεία για παιδιά» είναι οι εκδηλώσεις που γίνονται κάθε χρόνο και μαζεύουν πολύ κόσμο όχι μόνο από την περιοχή του Ρίου, αλλά και από την ευρύτερη περιοχή της Πάτρας.

Κάστρο Ρίου, 30 Αυγούστου - 3 Σεπτέμβρη:

Η «Πολιτεία για παιδιά» ανοίγει τις πύλες της σε όλους τους μικρούς της φίλους για άλλη μια χρονιά. Θέμα της: Με απλά λόγια «Τι είναι πολιτισμός;». Η απάντηση δίνεται μέσα από την ίδια την «Πολιτεία» με τις δράσεις που έχει επιλέξει για φέτος. Πολιτισμός είναι τα πάντα, τα μικρά καθημερινά πράγματα, η παράδοση, οι τέχνες, η καθαριότητα, η προστασία του περιβάλλοντος. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, συμμετέχει φέτος για πρώτη φορά και το περιοδικό ΤΟ ΔΟΝΤΙ με το... «δοντάκι».

Το «δοντάκι» θα είναι η δημοσιογραφική ομάδα των παιδιών που θα καταγράφει όλες τις δραστηριότητες, τις αντιδράσεις των γονιών και των επισκεπτών και ό,τι άλλο νομίζουν ή θεωρούν απαραίτητο τα ίδια, μιας και

η γνώμη τους και οι προτάσεις τους λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Θα δημιουργηθούν μικρές δημοσιογραφικές ομάδες των 10 - 15 ατόμων, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών. Με όπλα μολύβια, χαρτιά, μαγνητοφώνια και φωτογραφικές μηχανές, τα παιδιά θα παρατηρούν, θα καταγράφουν, θα απαντούν μέσα από το φακό ό,τι τους κάνει εντύπωση και θα παίρνουν συνεντεύξεις από τους συνομηλίκους τους αλλά και από τους επισκέπτες. Τα παιδιά θα ορίσουν έναν αρχισυντάκτη, στον οποίο θα παραδίδουν τα κείμενά τους μέσα σε χρόνο που θα συμφωνήσουν μεταξύ τους. Οι ομάδες των παιδιών είναι οι μόνες που θα δουλεύουν και το απόγευμα, στη λογική ότι οι δημοσιογράφοι δεν έχουν ωράριο!

Καλό Καλοκαίρι

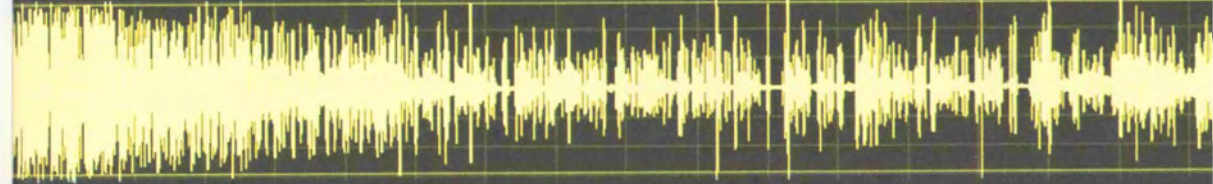
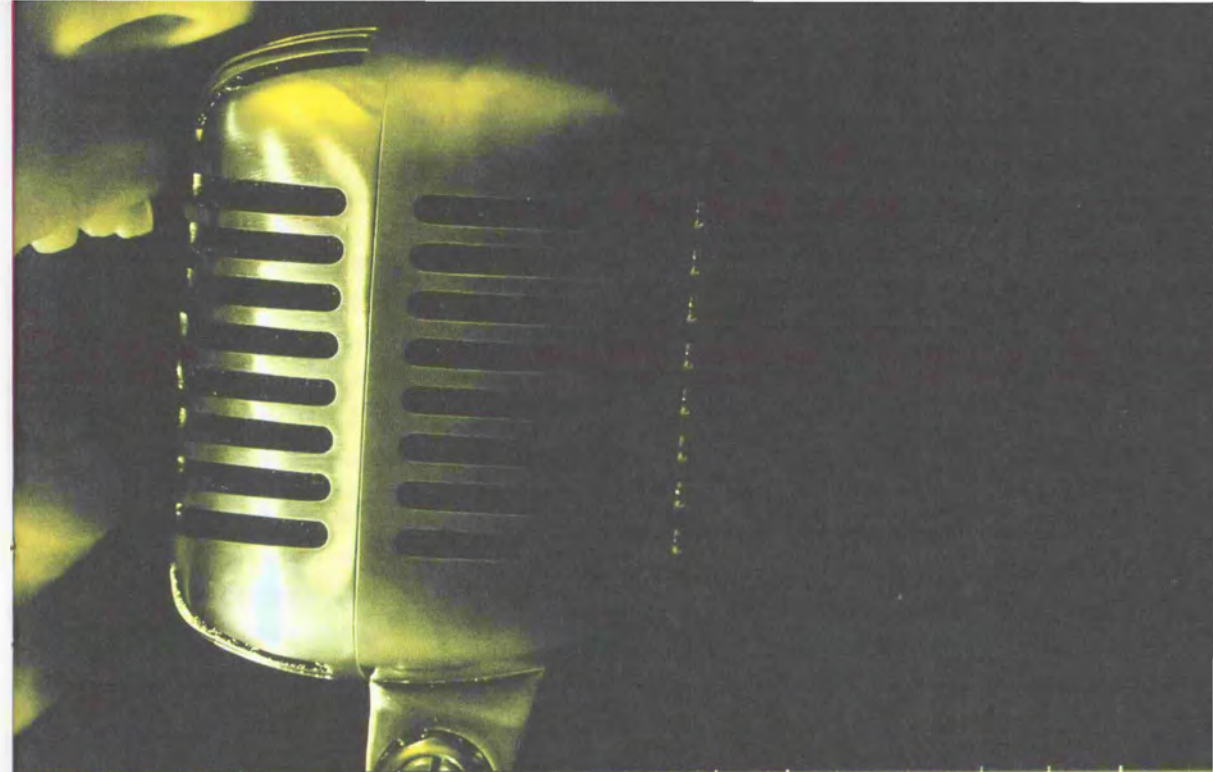

πολιτεία για παιδιά

Όλο αυτό το υλικό που θα συγκεντρωθεί, μαζί με το πρόγραμμα όλων των προηγούμενων «Πολιτειών» και φωτογραφικό υλικό θα κυκλοφορήσει τον Οκτώβρη από τις εκδόσεις του περιοδικού και θα διανεμηθεί δωρεάν μαζί με το τρέχον τεύχος. Ο τίτλος του; Τι άλλο από... «Το δοντάκι»!

Στόχος αυτού του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η συνεργασία μεταξύ των παιδιών —ατοικείο εξαιρετικά σημαντικό— η παρατήρηση, η αντικειμενική μεταφορά της πληροφορίας αλλά και να μάθουν να καταγράφουν και να εκφράζουν τις εντυπώσεις τους, θετικές ή αρνητικές.

Θεωρούμε ότι το εν λόγω πρόγραμμα μπορεί να απασχολήσει τα παιδιά ευχάριστα και δημιουργικά, να βοηθήσει στην ανάπτυξη της έκφρασης και της κοινωνικότητάς τους κάνοντάς τα να ξεπεράσουν την ντροπή ή και το φόβο που συχνά νιώθουν απέναντι σε ανθρώπους που δεν γνωρίζουν. Με την έκδοση που θα ακολουθήσει, θα δούμε τους... ευχάριστους κόπους τους στο χαρτί, κρατώντας και ένα ανεκτίμητο ενθύμιο από την «Πολιτεία 2006».

RADIO FM

ΗΜΕΡΑ 90.4

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Απάντηση

Από τις 17 Απριλίου χρονολογείται η επιστολή που στείλαμε από το ΔΟΝΤΙ στο συντονιστή της Πολιτιστικής Χρήστο Ροϊλό, ζητώντας μια εξήγηση για το γεγονός ότι από το καλοκαίρι του 2005, το περιοδικό μας εξαιρέθηκε από όλα τα διαφημιστικά προγράμματα του Οργανισμού, με αποτέλεσμα για όλους αυτούς τους μήνες να μην έχουμε μάλιστα δημοσιεύσει ούτε μια καταχώρηση, έστω κι αν παραμένουμε το πρώτο και μοναδικό πολιτιστικό έντυπο στη Δυτική Ελλάδα.

Φυσικά ο κ. Ροϊλός δεν μπόηκε στον κόπο να μας απαντήσει ποτέ στην επιστολή. Αντιθέτως, όταν του είχαμε θέσει (τον περασμένο Φεβρουάριο) προφορικά το θέμα, μας είχε δώσει μια —μόλλον εν θερμώ— απάντηση που θέλουμε να πιστεύουμε ότι δεν εκφράζει την Πολιτιστική, ίσως ούτε και τον ίδιο:

«Μα τι θέλετε να κάνω; Πού να περισσέψουν χρήματα για να δώσω σε περιοδικά; Δε βλέπετε που πρέπει να πληρώνουμε συνέχεια όλους αυτούς τους πλίθιους στις εφημερίδες που μας βρίζουν συνέχεια, μήπως και σταματήσουν;».

Τέτοια ευγένεια και εμπιστοσύνη στο ρόλο των μέσων ενημέρωσης...

Σε απόσταση

Άδεια πήρε από τον Ιούνιο ο Διευθυντής Επικοινωνίας της Πολιτιστικής Γιώργος Παναγιωτόπουλος. Τελικά παραιτήθηκε επικαλούμενος την εμπλοκή του στις εκλογές στο Νομό Ηλείας. Η καθαρή αλήθεια, όμως, είναι ότι αποφάσισε να απεμπλακεί για τους παρακάτω τρεις πολύ απλούς λόγους:

1) Το ταμείο δεν έχει χρήματα, άρα δεν μπορεί να σκεί τις δημόσιες σχέσεις του μοιράζοντας διαφημίσεις σε γνωστούς και φίλους όπως έκανε επί αρκετά χρόνια από διάφορες θέσεις (πριν οκτώ περίπου χρόνια ο ίδιος ήταν υπεύθυνος για τη διαφημιστική προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ενώ αμέσως μετά ασχολήθηκε με αντίστοιχα καθήκοντα στο Δήμο Πατρέων).

2) Έχει ήδη εξαρτηθεί (και με το ποροπάνω) το όφελος που

του δημιουργεί η θέση που είχε στην Πολιτιστική κι έτσι μη έχοντας πλέον ρόλο (λόγω και της ποντοδυναμίας του Χρήστου Ροϊλού) δεν είχε κάτι επιπλέον να δώσει.

3) Η ενόπτητα «Όλη η Ευρώπη μία πόλη» την οποία υποτίθεται είχε προσωπικά εμπνεύσει για να αποτελέσει μέρος του προγράμματος της Πολιτιστικής, ουδέποτε έγινε (αφού ήταν προφανώς μη ρεαλιστικό) κι επομένως εμφανιζόταν παραγκωνισμένος σε όλα τα επίπεδα.

4) Η αποχώρηση του Δημάρχου Πατρέων Ανδρέα Καράβολο μετά τις εκλογές, δεν του αφήνει περιθώρια να συνεχίσει να επιπλέει στο τοπικό πράγμα της Πάτρας, αφού ειδικά τα τελευταία χρόνια ο Δήμαρχος ήταν το μοναδικό του στήριγμα, ακόμα και μέσα στο τοπικό ΠΑΣΟΚ.

Στίγμα

Δεκαπέντε μήνες δουλεύει στην Πάτρα ο συντονιστής της Πολιτιστικής και πρώτη φορά σε συνέντευξη τον αντιμετώπισαν τόσο ευγενικά, αλλά και ταυτόχρονα τόσο σκληρά. Ο Χρήστος Ροϊλός έδωσε στα μέσα Ιουλίου μια συνέντευξη στη «δική μας» Ζέττα Ζάχου, προσπαθώντας να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα. Δεν τα κατάφερε, όμως αν μη τι άλλο αποτέλεσε ευχάριστη έκπληξη ο τρόπος με τον οποίο προσαρμόστηκε στο κλίμα της συνέντευξης και έδωσε ένα άλλο στίγμα, από αυτό που έχει παρουσιάσει κατά τη διάρκεια της θητείας του στην Πάτρα.

Προβλήματα

Δε θα ισχυριστούμε ποτέ ότι ο «Γουσταύ-

ος Κλάους» (η παράσταση που ετοιμάσαμε με το ΔΟΝΤΙ για λογαριασμό της Πολιτιστικής και δόθηκε στο Ρωμαϊκό Θέατρο στις 10 Ιουλίου) ήταν μια καλλιτεχνική επιτυχία. Τα πολλά προβλήματα που εσκεμμένα μας δημιούργησαν οι υπεύθυνοι της Αχάια Κλάους (όπου αρχικά ήταν να γίνει η παράσταση), η αργοπορημένη επικύρωση της συμφωνίας από την Πολιτιστική (μόλις δύο μήνες πριν), αλλά και κάποιες εγγενείς δυσκολίες, οδήγησαν σε αρκετές εμφανείς αδυναμίες.

Τουλάχιστον χαρήκαμε για τη διοργανωτική και επικοινωνιακή επιτυχία, αλλά και για το γεγονός ότι αποτέλεσε μια από τις ελάχιστες παραγωγές που στήριξαν έμπρακτα και ο θάνατος Μικρούτσικος και ο Αλέξης Αλάτσης.

**Ταβέρνα Εστιατόριο
Σίδνεϋ
από το 1974**

Παράδοση στη γεύση!

Οδός Πέλοπος, Αγ. Γεώργιος Λάγγουρα Πάτρα. Τηλ. 2610-223246

(*) Ο τίτλος είναι κλεμμένος από μια ταινία του Νάνι Μορέτι και σημαίνει «Αγαπημένο μου ημερολόγιο». Εδώ εκφράζει το... αγαπημένο ημερολόγιο της Πολιτιστικής, στο οποίο καταγράφονται όλα όσα συνέβησαν το μήνα που μας πέρασε στο μέτωπο της προετοιμασίας της Πάτρας, μέχρι να τελειώσει το σωτήριο έτος 2006 και να δούμε όλοι από κοντά αν άξιζε τελικά όλη αυτή η περιπέτεια.

καταναλωτικής τρέλας

Άρθρο Ειδικού Συνεργάτη

Μέρος 1ο: Αγοράζοντας ένα μηχανισμό προβολής

Η επίσκεψη στο κεντρικό κατάστημα ηλεκτρικών ειδών της Πάτρας ήταν φαινομενικά συνηθισμένη. Αναζητώ επειγόντως (έχει σημασία...) ένα μηχανισμό προβολής, κοινώς έναν προτζέκτορα. Αφού συμφωνούμε στο μοντέλο με τον υπεύθυνο του καταστήματος, γνωστό εδώ και χρόνια (ο οικογενειακός και εταιρικός τζίρος στο συγκεκριμένο κατάστημα αριθμεί κάποια λίγα εκατομμύρια...), ακολουθεί ο εξής κρίσιμος —όπως αποδείχτηκε— διάλογος:

- Είναι ετοιμοπαράδοτος;
- Φυσικά, όποτε έρθεις, μπορείς να τον πάρεις.
- Υπάρχει δυνατότητα ευκολίας πληρωμών;
- Άντε! Μπορώ να σου κάνω μέχρι πενήντα δόσεις...
- Ε, καλά δε χρειάζονται και τόσες πολλές δόσεις για κόστος 1000 ευρώ. Αρκούν 12, άντε 18...
- Ωραία! Έλα όποτε θέλεις, με τη φωτοτυπία της ταυτότητάς σου κι ένα πρόσφορο εκκαθαριστικό να τον αγοράσεις...
- Μία μέρα μετά, Παρασκευή απόγευμα (τότε ήθελα...),

πηγαίνω με το χαρτιά μου να πάρω τον «ετοιμοπαράδοτο» προτζέκτορα. Εξηγώ τη συνηθισμένη που είχε γίνει την προηγούμενη μέρα και ζητώ το πολυπόθητο μηχανάκι. Κι εδώ αρχίζει η περιπέτεια...

- Περάστε στην κοπέλα να δώσετε τα στοιχεία για την κάρτα.

- Ποιο κάρτα;
- Ε, δε θα βγάλουμε κάρτα; Πώς θα γίνει η αγορά;
- Μα δε μου είπε κανένας για κάρτα.

- Εντάξει, τυπικό είναι...

Πηγαίνω όντως στην κοπέλα για το τυπικό και αφού συμπληρώνουν όλα μου τα στοιχεία, αρχίζουν τις ύποκολες ερωτήσεις:

- Είστε παντρεμένος;
- Ναι...
- Τα στοιχεία της γυναίκας σας;
- Ονοματεπώνυμο;
- Όχι, τα πάντα: ΑΦΜ, αριθμό ταυτότητας, φορολογικά, όλα...

- Μα τι τα θέλετε;
- Και πώς θα πάρετε τον προτζέκτορα;
- Δηλαδή, για να κάνω μια αγορά 1000 ευρώ σε δόσεις, πρέπει να σας δώσω όλα τα φορολογικά στοιχεία της οικογένειάς;
- Ναι, αλλιώς δε θα μας εγκρίνουν την αγορά.
(Αρχίζουν οι πρώτες απορίες...)
- Ποιοι να μας εγκρίνουν την αγορά; Δεν είναι ετοιμοπαράδοτος ο προτζέκτορας;
- Τυπικό είναι... *(κι άλλο τυπικό!)*
- Τέλος πάντων, επειδή στοιχεία δεν πρόκειται να πάρετε από μένα, γράψτε ότι είμαι άγαμος!
(Η κοπέλα αφού πάγωσε προς στιγμήν, πήρε την έγκριση ενός συναδέλφου και συνωμοτικά μου έγνεψε πως με εγγράφει ως άγαμο).

- Τώρα; *(γνέφω κι εγώ συνωμοτικά προς την κοπέλα...)*
- Τώρα θα κάνετε μια βόλτα και αύριο - μεθαύριο θα σας πάρουμε τηλεφωνο να σας πούμε αν εγκρίθηκε η αγορά.

- Μα εγώ ήρθα για κάτι ετοιμοπαράδοτο...
- Κι έρχεστε τέτοια ώρα; Πότε να προλάβουμε; *(Άσχετο!)*
- Τέλος πάντων... Τον προτζέκτορα τον χρειάζομαι αύριο, επειδή ταξιδεύω, οπότε πρέπει να μου σπντήσετε οήμερα.
- Καλά, θα δω τι μπορώ να κάνω... Κάντε μια βόλτα και θα σας τηλεφωνήσουμε σε λίγο.

Ξεκινώ τη βόλτα, ώσπου μέσα σε πέντε λεπτά χτυπάει το τηλέφωνο:

- Καληπέρα. Τηλεφωνώ από Αθήνα (Σ.Σ. ;;;) Έχετε ζητήσει έναν προτζέκτορα, σωστά;
- Σωστά!
- Όμως, το τηλέφωνο του σπιτιού σας που δώσατε,

- ανήκει σε άλλο όνομα.
- Το ξέρω. Τώρα μετακόμισα και δεν έχω προλάβει να το αλλάξω, τι σημασία έχει;
- Έχει. Δεν μπορείτε να μας δώσετε ένα σταθερό τηλέφωνο που να ανήκει σε κάποιον με το ίδιο επίθετο με σας, ώστε να μη «χτυπάει» το σύστημα;
- Δηλαδή να σας δώσω το τηλέφωνο ενός συγγενή μου, κι ως μην είναι του σπιτιού μου;
- Ναι...
- Εντάξει. Σημειώστε: 2610 xxxxxx
- Ευχαριστούμε πολύ!

Άναυδος για το τι συνέβη, κατάλαβα σε λίγη ώρα πως αυτό ήταν μόνο το πρώτο σοκ. Το δεύτερο ήρθε σε δέκα λεπτά. Τηλέφωνο στο κινητό από την ίδια κυρία.

- Για τον προτζέκτορα σας παίρνω πάλι...
- Ναι...
- Μια ερώτηση: Τι τον θέλετε;
- Δηλαδή;
- Πού θα τον χρησιμοποιήσετε; Στο γραφείο, στο σπίτι, τι θα τον κάνετε;
- Κι εσάς τι σας νοιάζει; *(είχα σκεφθεί και μια πιο άσεμνη απάντηση, αλλά το πράγμα αποκτούσε ενδοσφύρον...)*
- Πρέπει να το σημειώσω στην καρτέλα σας...
- Μα αφού έχω ζητήσει να κοπεί τιμολόγιο, δεν είναι λογικό να τον χρειάζομαι για το γραφείο μου;
- Α, καλά... Ευχαριστώ!

Καταλαβαίνω ότι προτζέκτορα δεν επρόκειτο να αγοράσω, αλλά είχα αποφασίσει να δω πού θα το πάνε... Γυρίζω στο κατάστημα, τους διηγούμαι τους διαλόγους και αφού μένουν αρχικά άναυδοι, μου λένε πως «είναι πολύ ευχάριστο που σας τηλεφώνησαν αμέσως»

γιατί αυτό σημαίνει πως ίσως εξυπηρετηθούμε σήμερα». Και όμως τυχαίως μου εξηγούν ότι τα στοιχεία τα έδωσαν σε μία τράπεζα στην Αθήνα, που ανήκει στους εμπόρους και πως αυτή εγκρίνει τις αγορές που γίνονται με δόσεις.

- Μα καλά, δίνετε τα στοιχεία των πελατών σας σε τράπεζα, χωρίς να ρωτάτε κανέναν; Για 1000 ευρώ αυξητάμε τόσο ώρα...
- Μας υποχρεώνουν, τι να κάνουμε...
- Δεν έπρεπε να ενημερώνετε τους πελάτες γι' αυτή τη διαδικασία;
- Μας υποχρεώνουν... Και να ξέρετε ότι πλέον έτσι γίνεται παντού...
- Γι' αυτό δεν έχετε δουλειά...
- Μη νομίζετε, όπου και να πάτε τα ίδια θα σας κάνουν. (Να και η απειλή...)
- Βάζετε στοίχημα;
- Τι να σας πω, δίκιο έχετε κι εσείς...

Μέχρι να λύσουμε τα υπαρκτά προβλήματα του σύγχρονου εμπορικού κατεστημένου, είχε περάσει η ώρα και το κατάστημα είχε κλείσει τα φώτα, ώστε να μη φαίνεται ότι δουλεύει. Είχα μείνει εγώ με την κοπέλα, να κάνουμε παρέο στην καθαρίστρια και τον ιδιοκτήτη, μέχρι να έρθει η απάντηση από την τράπεζα.

Το τέλος της περιπέτειας ήταν όπως το είχα φανταστεί. Μου είχαν απορρίψει την αγορά χωρίς αιτιολογία, πιθανώς λόγω ελλειψών στοιχείων. Προφανώς έπρεπε να τους έχω δώσει το κορτί από το κτηματολόγιο, τη διαθήκη του θείου μου από την Αμερική και κάποιες άλλες «τυπικές» εγγυήσεις για να πάρω έναν «ετοιμοπαράδοτο» προτζέκτορα.

Μετά το συγνώμη (αυτό κι αν ήταν «τυπικό») που μου ζήτησαν, δεν απορούσα γιατί έχω αρκετούς γνωστούς που προτιμούν την τίμια στάση των πολυκοσμημάτων (εκεί ξέρεις τι σε περιμένει) από την κουτοπονηριά των τοπικών επιχειρήσεων.

Στο επόμενο τεύχος: Η περιπέτεια της «άμεσης» έγκρισης ενός δανείου

WAVE 97,4
www.wavefm.gr

Αλεξάνδρου Υψηλάντου 216, 26222 Πάτρα
Τηλ. / Fax: 2610 314654
<http://www.wavefm.gr>
email: info@wavefm.gr

ΜΟΥΣΙΚΗ!
όχι ... λόγια

**«Υποπτεύομαι
ότι θα συμβεί
κάτι φοβερό!»**

Εμπειρία ζωής η συνάντηση με τον Μάνο Ελευθερίου. Μεγάλη τύχη να συνομιλείς με ένα δημιουργό που έχει σφραγίσει με τους στίχους και την ποίησή του ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της σύγχρονης ιστορίας της Ελλάδας. Και συνεχίζει να προκαλεί το νου και την μνήμη μας, αφού πρόσφατα καταπιάστηκε και με τη μυθιστοριογραφία με πολύ μεγάλη επιτυχία. Με τη νέα του ιδιότητα, αυτή του μυθιστοριογράφου, ήρθε στην Πάτρα στα πλαίσια της παρουσίασης του δεύτερου μυθιστορημάτος του «Η γυναίκα που πέθανε δύο φορές». Στον κήπο του «Πολύεδρου» είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε την παρέα του Μάνου Ελευθερίου, ο οποίος με γλαφυρό, παιχιδιάρικο ύφος αλλά χωρίς να μασάει τα λόγια του, απάντησε στις ερωτήσεις μας, συζήτησε μαζί μας, μάς προβλημάτισε, μας έκανε να γελάσουμε πολύ με εκείνο το χιούμορ που ξεκύνεται ακόμα κι απ' τα μάτια του, μας έκανε μάθημα ιστορίας. Μέχρι που μας εμπιστεύτηκε ποιο θα ήταν το... τέλειο έγκλημα! Δεν θα σας το αποκαλύψουμε βέβαια. Και ούτε είναι δυνατόν να σας μεταφέρουμε ατόφια αυτήν την εμπειρία. Σας μεταφέρουμε όμως την ατμόσφαιρα εκείνου του πρωινού και σας παρουσιάζουμε τον Μάνο Ελευθερίου, με δικά του λόγια...

Είστε ένας καταξιωμένος ποιητής...

Παναγία μου!

...Στιχουργός και μελετητής. Είστε όμως πάρα πολύ νέος στο χώρο της μυθιστοριογραφίας. Τι σας έκανε να ασχοληθείτε και με αυτό το είδος γραφής;

Είμαι νέος στο μυθιστόρημα με την έννοια ότι τώρα αποφάσισα να εκδώσω, αλλά πάρα πολλά χρόνια έγραφα μυθιστορήματα που ήταν αποτυχημένα. Κατά τη γνώμη μου. Έχουνε μείνει δύο από τα οποία το ένα είναι απ' την αρχή, το άλλο στη μέση. Ένα το έχω καταστρέψει. Από το προηγούμενο μυθιστόρημα έχω άλλο τόσο υλικό. Είναι εκατόν εβδομήντα δακτυλογραφημένες σελίδες —ένα πλήρες μυθιστόρημα με λίγα λόγια— πυκνογραμμένες που δεν τις έβαλα μέσα. Αυτό σήμαινε δεκαξέξι χρόνια περίπου γραφής.

Ξέχωρα από τον καιρό των Χρυσανθέμων;

Όχι, και τα δύο μαζί.

Να περιμένουμε, δηλαδή, στο άμεσο μέλλον ένα καινούργιο σας μυθιστόρημα;

Δεν ξέρω, εδώ και τέσσερις μήνες δεν έχω γράψει τίποτα. Υλικό υπάρχει αλλά πρέπει να έχω ένα σχετικό ερέθισμα για να το επεξεργαστώ.

Τι ήταν αυτό που σας έκανε, λοιπόν, να εκδώσετε τη δεδομένη στιγμή τα μυθιστορήματά σας;

Μου ζήτησε ο εκδότης μου να τον συναντήσω γιατί ήθελε να εκδώσει σε βιβλίο τους στίχους των τραγουδιών που έχω γράψει. Του λέω: «Γιατί να βγάλουμε τους στίχους; Έχω ένα μυθιστόρημα». Τότε, έγραφα ακόμα τούτο ώ. Είχε τελειώσει το άλλο. Μου λέει «Μυθιστόρημα; Φέρτο». Έτσι έγινε.

Πώς αντιμετωπίζετε την τόσο μεγάλη απήχηση που έχουν και τα δύο μυθιστορήματά σας;

Πολύ ήρεμα...

Την περιμένετε;

Όχι. Κοιτάζτε, καταλάβαινα ενδόμυχα ότι θα έχουν επιτυχία. Αλλά τόσο μεγάλη, πράγματι δεν το περίμενα. Νόμιζα ότι θα φτάσει δέκα - δεκαπέντε χιλιάδες το πρώτο. Το ήξερα. Κι αυτό πολύ θα ήταν. Αλλά ότι θα φτάσει εξήντα χιλιάδες... και το δεύτερο ότι θα είναι πρώτο σε πωλήσεις, όχι. Δύσκολα τα πράγματα...

Διάβασα ότι «Η γυναίκα που πέθανε δύο φορές» έχει ξεπεράσει σε ρυθμό πωλήσεων το πρώτο και κυκλοφόρησε μόλις το Μάρτιο.

Σε ρυθμό ναι. Σε αριθμό θα ξέρουμε σε πέντε - έξι μήνες. Υπήρχε μια σκέψη στην αρχή -και θέλει ο εκδότης- να βάλουμε ως ουρά, σε μια έκδοση μελλοντική, τα γεγονότα, την περιρρέουσα ατμόσφαιρα των Δεκεμβριανών της Αθήνας, για να καταλάβει ο αναγνώστης τι ακριβώς συνέβαινε τότε. Πολλοί φίλοι μου λογοτέχνες αντιδρούν και λένε ότι θα είναι εις βάρος του βιβλίου. Θα κάμψει τη μυθοπλασία. Σ' αυτό, μάλλον έχουν δίκιο. Παράλληλα όμως ο αναγνώστης, που δεν ξέρει τι συνέβαινε, θέλει να δει τι γινόνταν εκείνη την εποχή. Εγώ απ' έξω - απ' έξω τα αναφέρω αυτά.

«...ΥΠΟΠΤΕΥΟΜΑΙ ΟΤΙ ΘΑ ΣΥΜΒΕΙ ΚΑΤΙ ΦΟΒΕΡΟ. ΑΚΡΙΒΩΣ ΣΑΝ ΤΟΝ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ ΤΟ 1939. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΟΤΑΝ ΟΠΩΣ ΣΗΜΕΡΑ. ΔΕΝ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΟΤΙ ΘΑ ΈΡΘΕΙ ΤΟ ΚΑΚΟ. ΤΟ ΥΠΟΠΤΕΥΕΣΑΙ ΜΟΝΑΧΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ, ΤΟ ΞΟΡΚΙΖΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙΦΝΙΔΙΩΣ ΈΡΧΕΤΑΙ. ΣΑΝ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ...»

Θς προς το ιστορικό πλαίσιο, παρουσιάζετε στο βιβλίο σας «Η γυναίκα που πέθανε δύο φορές» το μελανότερο κομμάτι της ελληνικής ιστορίας. Τον εμφύλιο. Εσείς θεωρείτε ότι οι «πληγές» έχουν πλέον κλείσει;

Με άλλες μορφές και αλλιώς εξοκολούθησαν για πάρα πολλά χρόνια να υπάρχουν μετά το τέλος του εμφυλίου. Όταν οι αντίπαλοι πήραν την εξουσία, συμπεριφέρθηκαν το ίδιο ακριβώς. Με την ίδια διαδικασία σύλληψης αντιπάλων, ακριβώς. Και με τις ίδιες προτάσεις γινόνταν η σύλληψη. «Ελάτε στο τμήμα για μια μικρή ανάκριση. Θα επιστρέψετε» Βέβαια, πολλούς δεν τους σκότωναν στο δρόμο, όπως έκαναν οι άλλοι, αλλά ήτανε σίγουρο ότι ένα εξήντα τοις εκατό πηγαίνει στο θάνατο. Σήμερα υπάρχει ένας άλλου είδους πόλεμος.

Εμφύλιος;

Δεν είναι έτσι ο τίτλος. Υπάρχει πάντα μια αντιπαλότητα των ανθρώπων... Δεν σας κάνει εντύπωση... υπάρχει μια μεσοπολεμική ατμόσφαιρα σήμερα. Τι εννοώ με αυτό. Πριν από κάθε καταστροφή, ή κατά τη διάρκεια μιας μεγάλης καταστροφής, ο κόσμος πηγαίνει στο θέατρο. Δεν είναι τυχαίο ότι στην Αθήνα υπάρχουν θέατρα που είναι κάθε βράδυ γεμάτα. Κάτι που δεν γινόνταν πριν από έξι - επτά χρόνια. Πίττα! Πας να πάρεις εισιτήριο και σου λέει «Σε δύο μήνες. Δεκαεφτά Σεπτεμβρίου μπορείτε;». Πράγματα πρωτοφανή! Πρωτοφανείς, επίσης, εκδόσεις που αναφέρονται σε θέματα άλλης εποχής. Μέσα σ' αυτές και τούτο δω το βι-

βλίο. Κυρίως όμως κατά συρροήν εκδόσεις ιστορικών βιβλίων που γίνονται ανάρπαστα!

Εσείς πιστεύετε ότι αυτό είναι προμήνυμα;

Κάτι συμβαίνει... Κάτι θα συμβεί. Υποπτεύομαι ότι θα συμβεί κάτι φοβερό. Ακριβώς σαν τον μεσοπόλεμο το 1939. Ο κόσμος συμπεριφερόταν όπως σήμερα. Δεν πιστεύεις ότι θα έρθει το κακό. Το υποπτεύεσαι μονάχα στον αέρα, το ξορκίζεις και αιφνιδίως έρχεται. Σαν τις μεγάλες αρρώστιες του Μεσαίωνα.

Ηρωίδα του βιβλίου σας είναι η μεγάλη ηθοποιός Ελένη Παπαδάκη η οποία εκτελέστηκε ως προδότρια. Από τους κατηγορούς της, συναδέλφους της και μη, ανακάλεσε κανείς;

Κανένας. Την κυνηγεί ένα στίγμα. Ένας λεκές. Δεν της αναγνώρισαν ότι έσωσε τριάντα δύο άτομα από το εκτελεστικό απόσπασμα, τα οποία αναφέρω ονομαστικά μέσα στο βιβλίο. Έχω όλα τα καρτάκια που της στέλνανε. Σε ένα καρτάκι γράφει «Πέφτω στα πόδια σου. Βοήθησέ με. Κινδυνεύει να εκτελεστεί». Υπογραμμένο δύο φορές. Σε παλιόχαρτο βέβαια. Γραμμένο γρήγορα και βιαστικά... Αυτό δεν της το αναγνώρισε κανένας. Αυτή φαίνεται πατούσε πάνω κει. «Έχω σώσει τόσο κόσμο. Γιατί να με πειράξουν;». Από το Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών την διέγραψαν ως αντεθνικής δράσασα - υποτίθεται ότι ήτανε φιλενάδα του Ράλλη, οποίος ήταν ο δοτός πρωθυπουργός και το πλέον μισητό πρόσωπο στην Ελλάδα για τον απλό λόγο ότι είχε κάνει τα διαβόητα Τάγματα ασφαλείας, τα οποία συνεργάζονταν με τους Γερμανούς. Βέβαια, ξεχνάνε ότι στα τάγματα είχανε πάει δεκαεννιά - είκοσι χρονών παιδαρέλια, για έναν πολύ απλό λόγο. Να έκουνε το καθημερινό τους πιάτο! Και πολλοί απ' αυτούς έπειρναν και ένα πιάτο για το σπίτι τους. Δεν

υπήρχε φαγητό! Την επαχή εκείνη που έγινε αυτός πρωθυπουργός, στην Αθήνα τουλάχιστον, δεν πέθαιναν από την πείνα οι άνθρωποι. Υπήρχε αυσαίτιο. Δεν τρώγανε ψάρι και κρέας αλλά τρώγανε φασόλια...ψωμί...

Πώς σκέφτεστε εσείς την Ελένη Παπαδάκη; Πώς «εικονίζονται» στο μυαλό σας;

Γράφοντας το μυθιστόρημα δεν την είχα πάντοτε στο μυαλό μου. Εμένα με ενδιέφερε η περίπτωση της, όχι η ίδια. Η ίδια ήταν υπερποπτική, ακατάδεκτη, δεν έκανε παρέα με συναδέλφους της. Συνέτρεχε, βέβαια, κάποιους φτωχούς ανθρώπους. Ξέρω κάποιον που του έδινε εκατό δραχμές το μήνα. Εκείνη την εποχή ήταν φοβερό ποσό.

Τότε ήταν η περίπτωση της. Τώρα που το βιβλίο τέλειωσε και μιλάτε γι' αυτήν συνέχεια, όταν σας λέω «Ελένη Παπαδάκη» τι σκέφτεστε;

Θα το πάρω αλλιώς. Με τον πόνο και το πένθος που υπήρχε εκείνες τις τραγικές ώρες στην Ελλάδα, το τέλος της αυτό έπρεπε να είναι. Το έγκλημα που έκανε το Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών ήταν το εξής: δεν περιορίστηκε μόνο στο να την διαγράψει, κάτι που, κατά τη γνώμη τους, έπρεπε να γίνει. Εντάξει. Την διαγράφεις. Αυτό όμως δεν πάει να πει ότι την διαγραφή την στέλνεις στην πολιτοφυλακή της συνοικίας του καθενός διαγραφέντος! Σα να τους λες «Παράκλησιν δία τα καθ' ημάς». Δηλαδή, «Τώρα είναι δική σας η ευθύνη, για ό,τι συμβεί στον διαγραφέντα. Φάτε τον», με λίγα λόγια, «γιατί εμείς δεν βάζουμε το χέρι στο αίμα».

Έχετε αφιερώσει ένα μεγάλο κομμάτι της ζωής σας, τουλάχιστον μέσω των μελετών σας, στην πατρίδα σας, τη Σύρο η οποία υπήρξε πολύ σπουδαίο εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο στο παρελθόν. Ποιο είναι το σημερινό της προφίλ;

Είναι η πατρίδα μου και την λατρεύω αλλά δεν της άξιζε η κατάπτωση που υπέστη. Βεβαίως οι άνθρωποι εκεί κάνουν τα αδύνατα δυνατά για να ανέβει τουλάχιστον οικονομικά,

δεδομένου του ότι υπάρχει μόνον ένας οικονομικός πνεύμονας σπουδαίος. Το Νεώριο. Παλαιότερα υπήρχαν χιλιάδες εργάτες στα πάμπολα εργοστάσια του νησιού. Τρελός αριθμός. Θυμάμαι τ' απόγεμα, πέντε - έξι ώρα που σχολούσαν, όταν πια είχε γίνει το οκτάωρο ή δεκάωρο, γέμιζαν οι δρόμοι κυριολεκτικά από τους εργάτες. Γυναίκες με τα μαλλιά τους γεμάτα μπαμπάκια και άντρες. Τώρα δεν υπάρχει αυτό το πράμα. Τώρα προσπαθούν να τα βγάλουνε πέρα νοικιάζοντας ένα δωματάκι για να έχουν ένα ψευτοεισόδημα το καλοκαίρι. Ευτελές ποσόν αλλά εν πάση περίπτωση είναι κάτι. Το καλό είναι ότι έχει αρχίσει η εργατική τάξη και καταλαβαίνει την αξία της μάθησης, της σπουδής και κάνουν τα αδύνατα δυνατά για να σπουδάσουν τα παιδιά τους. Η καθολική κοινότητα είναι αρκετά εύρωστη οικονομικά, ειδικά τώρα. Έχει λαμπρούς επιστήμονες ενώ παλαιότερα, τουλάχιστον μέχρι το πενήντα, ήταν μετρημένοι στα δάχτυλα οι γιατροί και οι δικηγόροι οι καθολικοί. Τώρα αφθονούν. Υπάρχουν επίσης κάπου εκατό κοπαιτανέοι καθολικοί, κι αυτό σημαίνει ότι συρρέει άφθονος πλούτος στις οικογένειές τους και στη Σύρο. Και βεβαίως, η λαμπρή, η αγαστή σύμψηνοια που υπάρχει μεταξύ καθολικών και ορθοδόξων. Παντρεύονται πάρα πολλοί καθολικοί και ορθόδοξοι μεταξύ τους. Αυτοί τα 'χουνε βρει. Οι μόνοι που δεν τα 'χουνε βρει είναι οι παπάδες. Την Μεγάλη Παρασκευή για παράδειγμα, περιμένουν να περάσει ο καθολικός επιτάφιος, να τρέξει απάνω ο νεαρός να τους πει «Πέρασε!» και τότε περνάνε κι αυτοί. Το σημαντικότερο τους είχα πει θα ήταν να συναντιόντουσαν! Τώρα βεβαίως δεν χρειάζεται να τρέξει ο νεαρός. Υπάρχουν τα κινητά. Τους βλέπω απέναντι να περνάνε σιγά - σιγά.

Στο πολιτιστικό κομμάτι τώρα, η Σύρος είναι αρκετά ενεργή. Γίνονται πολλές εκδηλώσεις, εκθέσεις σπουδαίων δημιουργών, έχει τέσσερις ερασιτεχνικούς θιάσους και γενικά υπάρχει πολιτιστική δραστηριότητα.

«...ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΠΟΥ ΥΠΗΡΧΕ ΕΚΕΙΝΕΣ ΤΙΣ ΤΡΑΓΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ...»

ων δημιουργών, έχει τέσσερις ερασιτεχνικούς θιάσους και γενικά υπάρχει πολιτιστική δραστηριότητα.

Αλλαγή πεδίου. Υπάρχει πολιτικό τραγούδι σήμερα;

Με την έννοια που υπήρχε στη δεκαετία του εξήντα, όχι δεν υπάρχει. Πολύ ελάχιστα στοιχεία εντοπίζω που και που σε κάποιους στίχους. Κάποιες μπηχτές. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι οι νεότεροι δημιουργοί δεν μπορούν να γράψουν πολιτικό τραγούδι. Αλλά με την έννοια που υπήρχε παλιότερα, σήμερα δεν θα είχε και νόημα.

Έχετε γνωρίσει και συνεργαστεί με όλους τους μεγάλους Έλληνες δημιουργούς οι οποίοι παρενέβαιναν και στην κοινωνική και πολιτική ζωή του τόπου, όπως ο Χατζιδάκις και ο Θεοδωράκης. Κάτι ανάλογο δεν συμβαίνει σήμερα. Θεωρείτε ότι είναι θέμα εποχής ή απλά λείπουν τα πρόσωπα;

Είναι σίγουρα αναγνωσμένες μεγάλες προσωπικότητες. Τέτοιες προσωπικότητες, με τέτοια επιφάνεια δεν νομίζω ότι υπάρχουν σήμερα. Πιθανότατα να είναι ως μουσικοί ή ως συνθέτες κάποιοι να είναι σημαντικότεροι απ' αυτούς τους δύο. Δεν ξέρω. Αυτά τα ξέρουν οι κριτικοί της μουσικής. Αλλά ως προσωπικότητες δεν

ΣΚΑΪ
89,4 FM

ΣΚΑΪ
89,4 FM

Αρχιτεκτόνων έργα...

Η 5Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ 'ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ 'ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας (Σ.Α.Ν.Α) διοργανώνει την 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου με θέμα: «Η αρχιτεκτονική ως πολιτισμική αξία και δράση».

Η Έκθεση του Σ.Α.Ν.Α. έχει ήδη αποκτήσει πανελλήνια εμβέλεια και ευρύτατη οπήκηση. Η 5η Έκθεση αποκτά ιδιαίτερη σημασία καθώς συμπίπτει χρονικά με τις εκδηλώσεις της Πάτρας «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» για το έτος 2006 και έχει ως στόχο να αναδείξει την καθοριστική συμβολή της αρχιτεκτονικής στην πολιτισμική ανάπτυξη ανθρώπων και τόπων.

Η Έκθεση θα πραγματοποιηθεί στην Πάτρα το Νοέμβριο του 2006 στο παλαιό βιομηχανικό κτίριο «Λαδόπουλου». Το κτίριο παραχωρήθηκε στο σύλλογο Αρχιτεκτόνων για το διάστημα της διοργάνωσης από την «Πάτρα, Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2006».

Σκοπός της έκθεσης είναι να προβληθεί το αρχιτεκτονικό έργο που παράγεται στην Ελλάδα σήμερα.

Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας προσκάλεσε τους ενδιαφερόμενους αρχιτέκτονες να παρουσιάσουν το έργο τους και να διατυπώσουν θέσεις απέναντι στα εξής ζητήματα:

- Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός και οι πολιτισμικές διαστάσεις της κατοικίας.
- Ο εργασιακός χώρος και η πολιτισμική διάσταση της παραγωγής για τον εργαζόμενο και τον πελάτη.

-Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός για τον ελεύθερο χρόνο, τη διοίκηση, την πρόνοια και την εκπαίδευση.

-Το αστικό περιβάλλον ως πολιτισμικό αποτύπωμα.

Οι προτάσεις που θα εκτεθούν είναι έργα τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί κατά την περίοδο 2001 - 2006 και αφορούν:

-Χώρος κατοικίας

-Χώρος εργασίας και παραγωγής

-Χώρος κατανάλωσης και αναψυχής

-Δημόσια κτίρια και σχολεία.

-Κοινόχρηστους χώρους, πλατείες, αστικές διαμορφώσεις, διαμορφώσεις τοπίου.

Η ανταπόκριση των αρχιτεκτόνων απ' όλη την Ελλάδα ήταν πολύ θετική με αποτέλεσμα να υποβληθούν 280 μελέτες.

Τριμελής επιτροπή αξιολόγησης συνεδρίασε στα γραφεία του Τμήματος Δυτικής Ελλάδας του ΤΕΕ προκειμένου να επιλέξει τα έργα που θα εκτεθούν.

Τα έργα που επιλέχθηκαν και θα εκτεθούν είναι συνολικά 134.

Με αφορμή την 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού

Έργου ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας θα διοργανώσει μια σειρά παράλληλων εκδηλώσεων.

Η οργανωτική επιτροπή έχει προχωρήσει σε μια σειρά συζητήσεων - συνεντεύξεων με αρχιτέκτονες που εργάζονται στην Πάτρα, καθηγητές αρχιτεκτονικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών, πολιτικά πρόσωπα, πνευματικούς ανθρώπους και καλλιτέχνες της πόλης.

Μέρας των συζητήσεων θα αποτελέσει υλικό για την διοργάνωση ημερίδας κατά τη διάρκεια της έκθεσης.

Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο θα πραγματοποιηθεί διάλεξη - συζήτηση και παρουσίαση του έργου διεθνούς φήμης αρχιτέκτονα από το εξωτερικό.

Θα διοργανωθεί ημερίδα με θέμα «Αρχιτεκτονική και Τέχνες, ο πολιτισμός του θεάτρου και ο χώρος της πόλης».

Παράλληλα με την έκθεση θα πραγματοποιηθεί δράση με θέμα «Περαστικοί» ή «Διερχόμενοι». Η δράση θα οργανωθεί από την ομάδα «Αστικό Κενό» και θα αποτελέσει ένα σχόλιο πάνω στην μετακίνηση και στις πόλεις ως τόπους διέλευσης. Οι χώροι που θα εκτυλιχθεί η δράση είναι το λιμάνι, τα δρόμια στην ανατολική εί-

σοδο της πόλης, η γέφυρα του Ρίου - Αντιρρίου και το Πανεπιστήμιο. Στη δρόση θα εμπλακούν και οι φοιτητές αρχιτεκτονικής του πανεπιστημίου, καθώς και οι περαστικοί - μετακινούμενοι.

Η 5η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου θα πραγματοποιηθεί στον εκθεσιακό χώρο πρώην Μαραγκόπουλου, και στους Μύλους Αγίου Γεωργίου.

Η έρευνα για την εικόνα της πόλης

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της έκθεσης, ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Ν. Αχαΐας μαζί με το ΔΟΝΤΙ, οργανώσε μια έρευνα για την αρχιτεκτονική εικόνα της Πάτρας και τη γνώμη που έχουν γι' αυτή οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της. Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας, ένα συνοπτικό ερωτηματολόγιο θα διανεμηθεί από τις 15 Σεπτεμβρίου ως το τέλος Οκτωβρίου σε κεντρικά σημεία της Πάτρας, ενώ τα αποτελέσματα της έρευνας θα δημοσιευθούν στο τεύχος Νοεμβρίου του περιοδικού ΤΟ ΔΟΝΤΙ, ενώ θα καταβληθεί προσπάθεια να παρουσιαστούν και κατά τη διάρκεια ειδικής εκδήλωσης στο πλαίσιο της Έκθεσης.

Το ερωτηματολόγιο διανέμεται σε κεντρικά βιβλιοπωλεία, εμπορικά κέντρα, στο χώρο των ΚΤΕΛ Ν. Αχαΐας, ενώ υπάρχει και ηλεκτρονικά σε επιλεγμένες ηλεκτρονικές σελίδες. Περισσότερες λεπτομέρειες για τα σημεία διανομής του ερωτηματολογίου και την έκθεση αρχιτεκτονικού έργου, μπορείτε να βρείτε από την 1η Σεπτεμβρίου στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.todonti.gr.

Σας αρέσουν τα κτίρια της Πάτρας;

Συμπληρώστε το ερωτηματολόγιο και στείλτε το με fax στο 2610 323060 ή ταχυδρομήστε το στη διεύθυνση Κανναδάκη 236Α, 26222 Πάτρα (Πηροδικό ΤΟ ΔΟΝΤΙ)

Ποιο πιστεύετε ότι είναι περισσότερο υπεύθυνοι για την εικόνα της Πάτρας σήμερα;

1. Οι πολιτικοί
2. Οι αρχιτέκτονες
3. Οι πολίτες

Ποιο είναι το αγαπημένο σας κτίριο στην Πάτρα;

.....
.....

Ποιο κτίριο της Πάτρας θα θέλατε να... γκρεμιστεί;

.....
.....

Ποιο θεωρείτε ως το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της Πάτρας;

1. Η σχέση της με τη θάλασσα και το λιμάνι
2. Η πολεοδομία της
3. Τα κτίριά της
4. Το τοπίο της
5. Άλλο χαρακτηριστικό, ποιο;

.....
.....

Το σπίτι στο οποίο μένετε σήμερα:

1. Σας ικανοποιεί απόλυτα.
2. Σας ικανοποιεί αρκετά.
3. Δεν σας ικανοποιεί τόσο.
4. Δεν σας ικανοποιεί καθόλου.

Με ποια σειρά αξιολογείτε τα εξής χαρακτηριστικά σε ένα κτίριο; (βαθμολογήστε το κάθε χαρακτηριστικό από 1 - 4).

1. Υψηλή αισθητική
2. Λειτουργικότητα
3. Ποιότητα σε υλικά και κατασκευή
4. Ιδιαιτερότητα

Θα επιλέγατε έναν αρχιτέκτονα...

1. Από το δίκτυο συναδέλφων, γνωστών και φίλων.
2. Έχοντας δει πρώτα μέρος της δουλειάς του.
3. Επειδή είναι γνωστό και κοσμοξινωμένο όνομα.

Ster
CINEMAS

όταν
σβήνουν τα φώτα
ζούμε **τα καλύτερα!**

η μεγαλύτερη οθόνη
τα τελειότερα συστήματα ήχου
τα πιο άνετα καθίσματα

Η μεγαλύτερη και καλύτερη εμπειρία

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Γ. Μπάκου 1, 115 24 Αθήνα, Τ. 210 6990450, Φ. 210 6990450 - **STER ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ:** Τομαζή 15, 55 535 Πύλαια - Θεσσαλονίκη, Εμπορικό Κέντρο "Μακεδονία", Τ. 2310 469 300, Φ. 2310 469 469 - **STER ΙΛΙΟΝ:** Α. Δημοκρατίας 67Α, 131 22 Ιλιον - Αθήνα, Εμπορικό Κέντρο "Escape", Τ. 210 2371 100, Φ. 210 2371 170 - **STER VESPO MARE:** Ακτή Δυμαίων 17, 26 222 Πάτρα, Εμπορικό Κέντρο "Vespo Mare", Τ. 2610 365 500, Φ. 2610 365 570 - **STER THESSALIA:** 3ο κλμ. Εθνικής Οδού Λαρίσης - Κοζάνης, 41 500 Λάρσα, Εμπορικό Κέντρο "Θεσσαλία", Τ. 2410 560 000, Φ. 2410 560 070 - **STER ΑΓ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ:** Α. Αχαρνών 375, Άγ. Ελευθέριος - Αθήνα, (εγκαινία μέσα στο 2004)

Μαρλένα Πολιτοπούλου

Έχετε γράψει μυθιστορήματα, σενάριο... Ποια είναι η σχέση σας με τη συγγραφή;

Στη λογοτεχνία έχω έναν διπλό εαυτό. Υπάρχει μια σειρά κειμένων που είναι νουβέλες κυρίως και έχουν μια πιο ποιητική, πιο εσωτερική γραφή. Παίζει λίγο, μοιάζει να είναι ένας ρεαλισμός, που υποσκάπτεται και δεν είναι. Υπάρχουν και δύο αστυνομικά.

Οπότε δεν είναι πυρήνας η αστυνομική λογοτεχνία;

Όχι, αλλά θα μείνω.

Γιατί;

Μου αρέσει ως μυθιστόρημα. Έχω βρει ένα όρομο που μου αρέσει. Αρέσει και στους αναγνώστες.

Αυτή η συνεργασία με τη Βουβούλα Σκούρα πώς προέκυψε;

Είναι φίλη και μόλις ανακάλυψε το εργαστήριο Λαδόπουλου και έκανε τα πρώτα πλάνο, ήρθε και μου είπε: «θέλω να κάνουμε μία έκθεση για αυτό». Οπότε το κουβεντιάσαμε, το προχωρήσαμε και καιρόμα πολύ που γίνεται πραγματικότητα.

Μέσα από αυτή τη συνεργασία είδατε λίγο παραπάνω την Πολιτιστική. Ανεξάρτητα από την Πάτρα, πιστεύετε ότι ένας θεσμός σαν την Πολιτιστική Πρωτεύουσα μπορεί να ωφελήσει μια πόλη;

Το πιστεύω πάρα πολύ. Όλα αυτά που είναι διακριτικές πολιτιστικές προσπάθειες είναι πάρα πολύ σημαντικές. Άλλοτε πάνε καλύτερα, άλλοτε όχι. Κάποια προβλήματα νομίζω δεν πρέπει να ακυρώσουν την αξία τέτοιων θεσμών. Ζούμε σε μια Ενωμένη Ευρώπη. Ο ένας παίρνει από τον άλλ-

Συνέντευξη στην Έθena Απεξανδράκη

Η έκθεση της Βουβούλας Σκούρα «Φωτόγραμμα» στάθηκε η αφορμή για τη συνάντησή μου με τη Μαρλένα Πολιτοπούλου, μιας και έχει επιμεληθεί μαζί με το Σπήλιο Αργυρόπουλο τα κείμενα του καταλόγου της έκθεσης. Συγγραφέας και για πολλά χρόνια ραδιοφωνική παραγωγός, η Μαρλένα Πολιτοπούλου «κολυμπάει στα βαθιά» της ελληνικής λογοτεχνίας, του πολιτισμού και των Μ.Μ.Ε. Παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις και δηλώνει αισιόδοξη για το μέλλον. Μια ευτυχής συγκυρία για μένα, αφού η Μαρλένα Πολιτοπούλου, εκτός από μία σημαντική προσωπικότητα στο χώρο των γραμμάτων είναι ένας εξαιρετικός άνθρωπος.

Είναι πάρα πολύ σημαντικό και για τους καλλιτέχνες και για το κοινό. Όλοι μαθαίνουν. Καμιά φορά στην Ελλάδα μαθαίνουμε αργά. Δεν πειράζει. Έστω κι έτσι.

Να επανέλθω λίγο στη λογοτεχνία για να μου πείτε πώς βλέπετε εσείς σαν συγγραφέας σήμερα τη λογοτεχνία. Βλέπουμε δηλαδή ότι τελευταία υπάρχει έξαρση εκδόσεων. Πώς είναι η λογοτεχνία σήμερα στην Ελλάδα;

Αυτή είναι και μια δική μας αγωνία. Θα μπορούσα να σας ρωτήσω το ίδιο. Καμιά φορά ρωτώ τους βιβλιοπώλες, λένε κρίση, κρίση... Εγώ δεν βλέπω κρίση. Βλέπω βιβλιοπωλεία να ανθούν, οι λογοτέχνες να γράφουν... Νομίζω ότι υπάρχει ένας πολύ σκληρός πυρήνας αναγνωστών που διαβάζουν. Πολλές φορές η τηλεόραση οδηγεί στη λογοτεχνία, ο κινηματογράφος επίσης. Εγώ δεν είμαι καθόλου απαισιόδοξη. Είμαι πολύ αισιόδοξη γιατί βλέπω μηνύματα. Ας φύγω από την Ελλάδα: Ήμουν στο Άμστερνταμ στο σπίτι κάποιων φίλων —μην φανταστείτε όμως τίποτα πολυτέλειες— και ρώτησα έναν 19χρονο αεροναυπηγό αν διαβάζει. Λέει «να». Του λέω «τι» και μου απαντάει «Σταντάλ». Εντυπωσιάστηκα. Γιατί να είμαι απαισιόδοξη;

Αυτό συμβαίνει στην Ελλάδα;

Βέβαια. Μπορεί να είναι σε μικρότερη κλίμακα. Δεν έχουμε την παιδεία, μάλλον την πειθαρχία, αλλά σίγουρα διαβάζουμε. Αν αέβεοσαι όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού και τους δίνεις βαρύτητα και βάσεις, αιγά - αιγά αναπτύσσονται και αποδίδουν καρπούς.

Αστυνομική λογοτεχνία υπάρχει στην Ελλάδα;

Είναι ένα είδος που υπήρχε στη δεκαετία του '60. Την τελευταία δεκαετία αναπτύσσεται. Υπάρχουν συγγραφείς που γράφουν καθαρά αστυνομική λογοτεχνία. Εγώ, μετά την Αθηνά Κακούρη, είμαι η πρώτη γυναίκα που έγραψε καθαρόαιμο αστυνομικό. Νομίζω και διεθνώς το αστυνομικό έχει ανέβει. Απενεχοποιήθηκαν δηλαδή οι συγγραφείς.

Τι εννοείτε «απενεχοποιήθηκε»;

Ήταν μια λαϊκή λογοτεχνία. Η μητέρα μου με έβλεπε ως έφηβη να διαβάζω αστυνομικά και πάθαινε πανικό. Και τους συγγραφείς δεν τους θεωρούσαν συγγραφείς που όζιζε να έχεις έναν διάλογο μαζί τους. Αυτό ήρθε αιγά - αιγά. Η αξιοπρέπεια της αστυνομικής λογοτεχνίας φτιάχτηκε με πολύ κόπο.

Ο κινηματογράφος για σας ήταν απλώς ένα πείραμα;

Ήταν κάτι πολύ μικρό και δεν έχω σαοκληθεί ιδιαιτέρως. Τον αγαπώ όμως πολύ. Είναι η Τέχνη μέσα από την οποία μπορεί κανείς να μιλήσει στους πάντες. Θα σας πω κάτι ακραίο, αλλά θεωρώ ότι ο κινηματογράφος είναι η συνέχεια της λογοτεχνίας. Οι μεγάλοι κινηματογραφιστές είναι λογοτέχνες. Αυτό πιστεύω και για τον Bergman και για τον Kislowski. Ακόμα και για τον Tarkowski που είναι τόσο εικονικός.

Στο ραδιόφωνο ήσασταν αρκετά χρόνια τη δεκαετία του '80, του '90... Συνήθως όποιοι κάνουν ραδιόφωνο δηλώνουν ερωτευμένοι μαζί του.

Ναι, είναι έρωτας. Τότε ήταν ο Ιάκωβος Καμπανέλλης

«ΝΟΜΙΖΩ ΟΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΑΣ ΠΟΛΥ ΣΚΛΗΡΟΣ ΠΥΡΗΝΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ. ΠΟΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΕΠΙΣΗΣ. ΕΓΩ ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΗ. ΕΙΜΑΙ ΠΟΛΥ ΑΙΣΙΟΔΟΞΗ ΓΙΑΤΙ ΒΛΕΠΩ ΜΗΝΥΜΑΤΑ...»

διευθυντής στη Ραδιοφωνία, πήγα και έτσι ξεκίνησε το περίφημο «Μέρα - Μεσημέρι». Ήταν η εκπομπή που έσπασε το πάγα, τον εκφωνητικό λόγο, ένας προ-άγγελος της Ελεύθερης Ραδιοφωνίας. Αυτό κράτησε σχεδόν δέκα χρόνια. Αλλά αισθάνθηκα ότι πια, ήθελα να γράψω κι έκλεισα τον κύκλο της δημοσιογραφίας. Τώρα κάνω μόνο μία εκπομπή για το βιβλίο κάθε Πέμπτη στον 98,4.

Το ραδιόφωνο πώς έχει αλλάξει; Ακολουθεί και εξελίσσεται με την εποχή του;

Πολλά έχουν αλλάξει. Κυρίως στο ρυθμό και στην ταχύτητα, στην ικανότητα των ακροατών να ακούνε λόγο. Μέσα όμως σε αυτό το πλαίσιο, υπάρχουν εξαιρετικές εκπομπές και κυρίως δημοσιογραφικές, ενημερωτικές, υψηλότατου επιπέδου. Έχει ακυρωθεί δυστυχώς ο χώρος του πολιτισμού στο ραδιόφωνο. Να είναι δηλαδή, το ίδιο το ραδιόφωνο Τέχνη. Κάποιοι πίστεψαν στην δεκαετία του '40, ότι το ραδιόφωνο ήταν η όγδοη Τέχνη. Έχει γίνει πιο γρήγορο, πιο ενημερωτικό, πιο παρεϊστικο είδος.

Το ίδιο συμβαίνει και με τα άλλα μέσα ενημέρωσης, εφημερίδες, τηλεόραση;

Ομολογώ ότι την τηλεόραση δεν την ξέρω. Δεν έχω δουλέψει στην τηλεόραση, δεν το γνωρίζω το μέσο. Για τις εφημερίδες πιστεύω ότι ο μέσος όρος στην Ελλάδα είναι πάρα παλύ υψηλός. Στο εξωτερικό είναι ψηλά οι πολύ λαϊκές εφημερίδες. Νομίζω ότι οι εφημερίδες μας αντέχουν. Οι δημοσιογράφοι, όμως, πιέζονται. Όπως παντού. Η πίεση, οι ώρες, το άγχος είναι πάρα πολύ μεγάλα. Εγώ βλέπω πρώην συναδέλφους και απορώ πώς αντέχουν ακόμα μέσα σε τέτοια πίεση.

Περιοδικά ειδικού ενδιαφέροντος, όπως είναι ο πολιτισμός, μπορούν να σταθούν; Έχουν λόγο ύπαρξης;

Λάγο ύπαρξης σίγουρα έχουν. Το αν μπορούν να σταθούν είναι ένας αγώνας. Νομίζω ότι όσο κι αν μας πιέζουν να σκεφτόμαστε πάντα σε μέτρα μουσικά, δεν πρέπει να πέφτουμε σε αυτή την παγίδα. Το ότι κάτι έχει μικρή ακροατικότητα ή περιορισμένη αναγνωσιμότητα, δεν το κάνει αυτομάτως ανενεργό ή άχρηστο.

Εσείς αυτή την εποχή ασχολείστε με την συγγραφή;

Ναι.

Κάποια σχέδια για το μέλλον ίσως; Βραχυπρόθεσμα ή πιο μακροπρόθεσμα;

Ετοιμάζω ένα μυθιστόρημα. Είναι αστυνομικό αλλά ίσως πάει λίγο πιο βαθιά κοινωνικά.

Θα είναι μέσα στο 2006;

Ακόμα το σχεδιάζω. Ο στόχος μου είναι να είναι έτοιμο τον Μάρτιο του 2007.

Είναι δυνατόν για εσάς να βάζετε προνοδιαγράμματα στη συγγραφή ή είναι κάτι πιο αυθόρμητο;

Είναι όλα. Το αστυνομικό ίσως με βοήθησε να οργανώσω κάποια πράγματα, γιατί απαιτεί μεγάλη οργάνωση για να γραφτεί. Θέλει έναν σχεδιασμό, πρέπει να είσαι πολύ συγκεντρωμένος, γιατί είναι ένα πολύ αυστηρό είδος, όσο κι αν δεν του φαίνεται. Αλλά αυτό είναι και η ελευθερία της λογοτεχνίας. Εγώ χρειάζομαι έναν στόχο, αλλιώς χάνομαι. Και ειλικρινά μου κάνει καλό τώρα που εκτίθεμαι εδώ σε εσάς. Όμως είναι και αυτό λίγο παιχνίδι...

Σας εύχομαι καλή επιτυχία.

Οι όψεις της προσφυγιάς: Το τελευταίο караβανσεράι

«Το Τελευταίο караβανσεράι» («Le dernier caravanse rail») της Αριάν Μνουσκίν (Ariane Mnouchkine) πέρασε και από την Αθήνα στα τέλη Ιουλίου. Μια παράσταση δομημένη σε δύο τρίωρα μέρη που είχε δημιουργήσει η Μνουσκίν τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2003 αντίστοιχα.

Πρόσφυγες από τη Ρωσία και κυρίως από τον ισλαμικό κόσμο (Ιράν, Ιράκ, Αφγανιστάν) που έβρισκαν (:) καταφύγιο κυρίως στη Γαλλία, απ' όπου προέρχεται και η ίδια η Μνουσκίν, έγιναν η «πρώτη ύλη» για αυτή τη μαραθώνια παράσταση της γαλλίδας σκηνοθέτιδας.

Η Μνουσκίν, χωρίς καμία διάθεση μελοδραματισμού και ωροιοποίησης, παρουσίασε τις οδύσειες των προσφύγων, την εκμετάλλευση που υφίστανται, τη νοσταλγία και την εξοθλίωση, αλλά και τη δεινή κατάσταση που αντιμετωπίζουν στις χώρες τους. Σε πρώτο πλάνο το Ισλάμ: γυναίκες με μπουρκές που πιο πολύ σου θύμιζαν αποσκευές παρά ανθρώπους, σεξουαλική κατσα-

πίεση και ανελευθερία έκφρασης για να ανσπαρσθούν με διαφορετικό τρόπο στις νέες πατρίδες. Με ντοκουμενταριστική διάθεση και σχεδόν κινηματογραφική σκηνοθεσία, η ιδρύτρια της Καρτουσερί αποτύπωσε όλες τις όψεις της προσφυγιάς με ρεαλισμό και μόνο μη-ρεαλιστικό στοιχείο τον τρόπο που μετακινούνταν οι ηθοποιοί στη σκηνή: δεν ποτούσαν στο δάπεδο· ανέβαιναν σε μικρές πλατφόρμες με ροδάκιο που τις έσπρωχναν άλλοι, υπογραμμίζοντας με αυτόν τον τρόπο τη ρευστότητα της κατάστασής τους αλλά και τη διαρκή τους μετακίνηση.

Εικόνες απόλυτα αληθινές, όχι σαν και αυτές που μας «τοϊζουν» τα κανάλια, φρικιαστικές, ανστριαστικές με έπαθλο την τηλεθέση· αλλά εικόνες που μπορούν να περιγράψουν με ακρίβεια τι συμβαίνει και να ερεθίσουν τη σκέψη σου. Απλά και όχι εκβιαστικά. Ένα θέατρο που δεν έχουμε τη δυνατότητα να δούμε στην Ελλάδα. Μια παράσταση που όποιος την έχασε, έχασε πολλά.

Αριστοφάνης. Όρνιθες

Απόδοση - Επεξεργασία κειμένου - Σκηνοθε-

σία: Θέμης Μουμουλίδης

Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις

Παραγωγή: ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Υποτονικοί Όρνιθες

Με τον τίτλο «Όρνιθες 06» το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας επέλεξε να ανεβάσει τους «Όρνιθες» του Αριστοφάνη χρησιμοποιώντας τη μουσική του Μάνου Χατζιδάκι, σε μια μάλλον αδιάφορη παράσταση.

Ο Θέμης Μουμουλίδης και όλη η παραγωγή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. στηρίχτηκε στο Μάνο Χατζιδάκι και τη μουσική του, χρησιμοποιώντας, ωστόσο, όχι μόνο —και όχι όλη— τη θεατρική μουσική που είχε γράψει ο Χατζιδάκις για την παράσταση του Θεάτρου Τέχνης το 1959, αλλά και κομμάτια που έγραψε αργότερα και παρουσίασε σε μορφή καντάτας με την Πειραματική Ορχήστρα και σε μορφή όπερας - μπαλέτου σε χορογραφία Μωρίς Μπεζάρ. Μια τέτοια επιλογή θα ήταν πολύ δύσκολο να λειτουργήσει μιας και θα έπρεπε να υποστηριχτεί άρτια από τα υπόλοιπα παραστασιακά στοιχεία, κάτι το οποίο δεν έγινε. Τα κομμάτια που δεν προέρχονταν από την παράσταση του Θεάτρου Τέχνης δεν μπορούσαν να βοηθήσουν την παράσταση μιας και δεν είναι θεατρικά, αλλά έχουν γραφτεί για άλλο σκοπό. Επιπλέον, και η ενορχήστρωση δεν βοήθησε σε αυτό ακολουθώντας το στυλ καντάτας. Το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθεί μια έντονη υποτονικότητα στην οποία συνετέλεσε και η αμήχανη, σετλώς προπαρασκευασμένη και κάποιες φορές αφελής χορογραφία του Χάρη Μανταφούνη.

Η παράσταση φαινόταν πρόχειρη και αυτή η προχειρότητα ήταν εμφανής κυρίως στα μέρη του χορού, αφού εκτός από την σμήκονη κίνηση, που ήταν και το πιο ελαττωματικό του σημείο, οι μονωδίες δεν ήταν καθόλου δουλεμένες και παρουσίαζαν αστάθεια, σε αντίθεση ωστόσο με τα χορωδιακά μέρη, που ορισμένα μάλιστα ήταν εξαιρετικά. Τα άνευ εμπνεύσεως σκηνικά και κοστούμια συμπλήρωναν το πρόχειρο πλαίσιο της παράστασης. Ένα απλό και τίποτα άλλο εκτός από λειτουργικό σκηνικό εξυπηρέτησε τις τεχνικές ανάγκες της παράστασης, ενώ τα κοστούμια ήταν κακής αισθητικής παραπέμποντας σε φτωχά, τσουρομαδημένα πουλιά.

Η ασ πούμε διάσκευή του Θέμη Μουμουλίδη δεν ήταν άσχημη, ούτε και «κατακρεούργησε» το

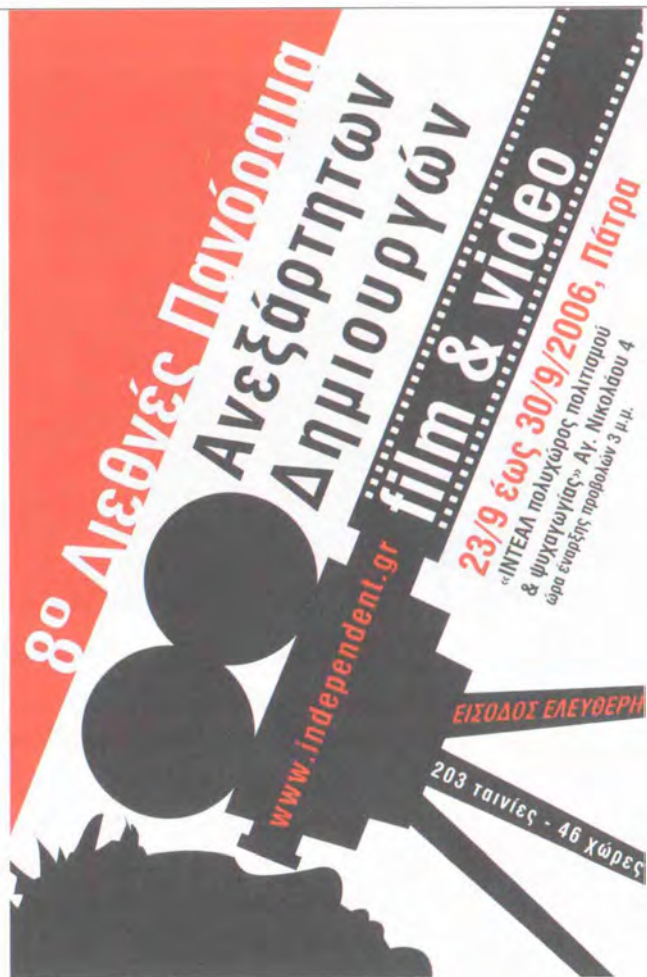

κείμενο όπως έχουμε δει πολλάκις να συμβαίνει. Το γεγονός ότι άλλαξε τον τίτλο της παράστασης προσθέτοντας το «06» μπορεί να το δει κανείς από οποια οπτική γωνία θέλει: υπόσχεται μια νέα εντελώς ανάγνωση των Όρνιθων κάτι το οποίο δεν πέτυχε ή απλώς μια τίμια εξήγηση ότι αυτό δεν είναι μόνο το κείμενο του Αριστοφάνη, κάτι το οποίο συμβαίνει σε όλα τα ανεβάσματα του κωμωδού.

Σκηνοθετικά, υπήρχαν κάποιες αποτυχημένες σκηνές όπως η Πάροδος και η σκηνή της Απόδυνας. Η Πάροδος, όπου μπαίνουν τα πουλιά στη σκηνή με το ομώνυμο τραγούδι του Χατζιδάκι, δεν πέτυχε να δώσει ούτε τη ζωντάνια ούτε και την ποικιλομορφία τόσο της μουσικής όσο και του αρχαίου κειμένου. Η μουσική έχει μεγάλη ποικιλία στα ρυθμικά μοτίβα, ενώ και η αρχαία μετρική του κειμένου υποδεικνύει ακριβώς ζωντάνια και ανησυχία. Η σκηνή της Απόδυνας ήταν επίσης μια κακή στιγμή της παράστασης. Το γεμάτο λυρισμό τραγούδι «Ω, καλή μου ξανθιά» που συνοδεύει αυτή τη σκηνή, και που ουσιαστικά πρόκειται για έναν λατρευτικό ύμνο στην Απόδυνα, ήταν σε απόλυτη αναντιστοιχία με το οπτικό μέρος. Μια «καλή μελαχρινή» βγήκε στη σκηνή και σχεδόν παραπατώντας κυλίστηκε από τοίχο σε τοίχο με σασμαδικές κινήσεις για να ξαναμπεί στη φωλιά της.

Οι ηθοποιοί στάθηκαν αξιοπρεπώς στους ρόλους τους. Ο Γιάννης Μπέζος που έπαιζε το ρόλο του Πεισθέταιρου, ήταν ο γνωστός Μπέζος: ή σου αρέσει ή δεν σου αρέσει ή απλώς τον έχεις βαρεθεί. Στη συγκεκριμένη παράσταση πάντως δεν είχε τη δύναμη και το μπρίο στα οποία μας έχει συνηθίσει. Εγώ προσωπικά τον βρίσκω απολαυστικό αν και δεν μπορώ να μη σημειώσω τη манιέρα του. Ο Φώτης Σπύρος (Ευελπίδης) προσπάθησε πολύ και θεωρώ ότι πέτυχε να φέρει εις πέρας το ρόλο του πολύ περισσότερο από αξιοπρεπώς, χωρίς μάλιστα να θυμίζει προηγούμενους θεατρικούς ή τηλεοπτικούς ρόλους του.

Δεν θα είχε νόημα να αντιπαραθέταμε την παράσταση του Θεάτρου Τέχνης με αυτή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. αν και όλα —ακόμα και το πρόγραμμα της παράστασης, με το αφιέρωμα στο Χατζιδάκι και την παράσταση του Κουν— οδηγούν σε αυτή την κατεύθυνση. Το θέμα είναι ένα: ότι αυτή η παράσταση δεν μπορεί να σταθεί ούτε σε σύγκριση με τη θρυλική παράσταση του Κουν ούτε ανεξάρτητα από αυτή.

Το 8ο Διεθνές Πανόραμα Ανεξάρτητων Δημιουργιών Φιλμ και Βίντεο διοργανώνεται φέτος στην Πάτρα. Το Φεστιβάλ απευθύνεται σε νέους ανθρώπους από όλο τον κόσμο και τα έργα τους προβάλλονται ελεύθερα. Το φεστιβάλ αποτελεί το πρώτο βήμα για να προβάλλουν τις σκέψεις τους, τα συναισθήματά τους, να επικοινωνήσουν μέσα από τις εικόνες και να προβληθούν. Οι περισσότεροι δημιουργοί με πενιχρά οικονομικά μέσα με μόνο οδηγό το μισό τους και την αγάπη τους για το σινεμά. Είναι το πρώτο βήμα για την περαιτέρω εξέλιξή του στα ελληνικά και διεθνή φεστιβάλ. Το ΠΑΝΟΡΑΜΑ τους δίνει τη δυνατότητα να ακουστεί η φωνή του και σε άλλους χώρους στην Αθήνα αλλά και σε όλη την Ελλάδα. Οργανώνεται με τη συνδρομή νέων ανθρώπων και απευθύνεται σε νέους δημιουργούς. Το πρώτο Πανόραμα (όχι διεθνές τότε) διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1999 παρουσιάζοντας εκατομμύρια δύο δημιουργούς από τη Θεσσαλονίκη. Το 2000 γίνεται διεθνές με τη συμμετοχή ταινιών από το εξωτερικό. Κάθε χρόνο, το φεστιβάλ διευρύνεται τόσο σε χρόνο διεξαγωγής όσο και σε συμμετοχές για να φτάσει φέτος τις 208 ταινίες από 56 χώρες.

Στις συμμετοχές περιλαμβάνονται ταινίες μεγάλου μήκους, μικρού μήκους, κινούμενα σχέδια, animation, ντοκιμαντέρ, video art, video clips, καθώς και πειραματικές ταινίες του Διαδικτύου. Το πρόγραμμα χωρίζεται σε πέντε ενότητες: «Μεσόγειος, θάλασσα ειρήνης», «Ελληνικό Πανόραμα», «Στα πέρατα της γης», «Περιδιάβαση στην Ευρώπη», «Βαλκανική γειτονιά». Το πρόγραμμα του φετινού Φεστιβάλ έχει τεθεί υπό την αιγίδα της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Το Διεθνές Πανόραμα διαθέτει ηλεκτρονική ιστοσελίδα <http://www.independent.gr>, όπου εκεί καταχωρούνται όλες οι εκδηλώσεις και δραστηριότητες του Διεθνούς Φεστιβάλ Ανεξάρτητων Δημιουργιών Φιλμ και Βίντεο. Παράλληλα, διαθέτει και ηλεκτρονικό περιοδικό εναλλακτικού πολιτισμού, εικόνογραφικό και αρθρογραφικό με μεγάλη επισκεψιμότητα, το www.cineek.gr.

Ραντεβού στην Πάτρα!

Το 8ο Διεθνές Πανόραμα θα διεξαχθεί την τελευταία εβδομάδα του Σεπτεμβρίου στο Ιντεάλ της Πάτρας με στόχο, ελπίδα και φιλοδοξία να εδραιωθεί ως το Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ Πάτρας. Το διαγωνιστικό τμήμα

του Φεστιβάλ διαιρείται σε ελληνικό και διεθνές ενώ η σύσταση της κριτικής επιτροπής έχει ως εξής:

Δροσούλα Βασιλείου - Έλλιστ, Διευθύντρια του Μουσείου Σπύρου Βασιλείου

Ιατρόπουλος Δημήτρης, ποιητής - χρονογράφος

Δημήτρης Αθανάσης, σκηνοθέτης

Άκης Καπράνος, κριτικός κινηματογράφου

Χατζηορόδω Αλεξάνδρα, αρχισυντάκτρια του περιοδικού Μήνας Φωτογραφίας.

Τσακίρης Σπύρος, φωτογράφος στην εφημερίδα Ελευθεροτυπία και περιοδικού Γεωτρόπιο

Γιώργος Ζ. Βεντούρης, φωτογράφος/φωτορεπόρτερ. Έργα στο Μουσείο Φωτογραφίας Θεσ/νίκης, του Μακ. Μουσείου Σύγχρονης τέχνης και του Μουσείου Φωτογραφίας της πόλης Odense στη Δανία.

Κίμωνας Αξάσπουλος, διδάσκων φωτογραφίας στα ΤΕΙ Αθήνας, ιδρυτής του Φωτογραφικού τμήματος του Πειραιϊκού Συνδέσμου.

Μενεμενόγλου Τάσος, υπεύθυνος του εκθεσιακού χώρου Ash In Art

Την πρώτη μέρα του Φεστιβάλ θα υπάρχει ειδική ενότητα με θέμα «Κινηματογράφος, ειρήνης τέχνη» και θα περιλαμβάνει ταινίες από χώρες που βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση, ενώ για πρώτη φορά θα προβληθούν στην Ελλάδα ταινίες από: Λίβανο, Μπαγκλαντές, Κουρδιστάν, Λευκορωσία, Ινδονησία, Σιγκαπούρη, Φιλιππίνες, Εσθονία, Ουκρανία, Λιθουανία, Ιορδανία και Σλοβενία.

Παράλληλα, το Πανόραμα έχει προκηρύξει διαγωνισμό φωτογραφίας —ο οποίος έληξε στις 3 Ιουλίου— με κεντρική ιδέα «...Ο κινηματογράφος σε σχέση με την φωτογραφία, η φωτογραφική ματιά στον κινηματογράφο, το κάδρο και η αισθητική του κινηματογραφιστή μέσα από το σκόπευτρο του φωτογράφου...». Ο κάθε διαγωνιζόμενος συμμετέχει με μια σειρά φωτογραφιών που απαρτίζουν μια πλήρη ενότητα. Θα βραβευθούν οι 6 καλύτερες σειρές φωτογραφιών από πενταμελή κριτική επιτροπή η οποία θα οριστεί από την οργανωτική επιτροπή του Πανοράματος. Οι βραβεύσεις θα γίνουν στην Πάτρα παράλληλα με τις βραβεύσεις του 8ου Διεθνούς Πανοράματος Ανεξάρτητων Δημιουργιών φιλμ και βίντεο το Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου 2006 στις 20.30. Οι βραβευμένες σειρές θα εκτεθούν στο χώρο των προβολών από το Σάββατο 23 έως Σεπτεμβρίου 2006 καθώς και στην ιστοσελίδα του Πανοράματος και του περιοδικού Cineek.

Όλες τις μέρες οι προβολές ξεκινούν στις 15:00 και είναι οργανωμένες ανά ενότητες. Την τελευταία μέρα (30/9), στις 20:00 θα γίνει η τελετή λήξης με την απονομή των βραβείων τόσο του διαγωνισμού φωτογραφίας όσο και των ταινιών.

Η διεξαγωγή του Διεθνούς Πανοράματος στην Πάτρα είναι κάτι το πρωτόγνωρο για τα τοπικά δεδομένα, και κυρίως λόγω των διαστάσεων που έχει λάβει το Φεστιβάλ, αφού είναι πρωτοφανής η συμμετοχή από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Οι ενότητες παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον ενώ και το αφιέρωμα στον κινηματογράφο των εμπόλεμων χωρών είναι τραγικά επίκαιρο και δεν θα μπορούσε να λείπει από ένα τέτοιο Φεστιβάλ.

Όσο για το στόχο που έχουν βάλει οι διοργανωτές να καθιερώσουν στην Πάτρα Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ, εμείς τι να πούμε; Με την εμπειρία που έχουν αποκτήσει, αν τηρηθούν κάποιες προϋποθέσεις και θεσμοθετηθούν συνεργασίες με φορείς της πόλης, ο στόχος δεν είναι ανέφικτος. Και η Πάτρα είναι μία πόλη που έχει ανάγκη από μεγάλες πολιτιστικές διοργανώσεις, πόσο μάλλον κινηματογραφικές. Καλή

Παγκόσμιοι διάλογοι μέσω της ιδιαιτερότητας της Ισλαμικής κουλτούρας

«Η μαντίλα είναι μία απίστευτα ισχυρή εικόνα όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο ενδυναμώνει σεξουαλικά μια γυναίκα. Υποτίθεται ότι κάνει το ακριβώς αντίθετο αλλά, όπως αντιλαμβάνεστε και εσείς, μέσω απλώς ενός βλέμματος η γυναίκα έχει τη δύναμη να διεγείρει τους άντρες.»

Σίριν Νεσάτ

Φονταμενταλισμός, Ισλάμ, Μουσουλμανισμός, Τσαντόρ, Μπούρκο, Τζιχόντ, Μουτζοκεντίν. Άγνωστες λέξεις, κενές περιεχομένου στο πολύ πρόσφατο παρελθόν του Δυτικού Ανθρώπου. Λέξεις της κοθμερινότητάς του πλέον που τον φοβίζουν και τον προβληματίζουν καθώς τουτίζονται με τη μία και μονοδική λέξη που νομίζει ότι κατανοεί πλήρως. Τη λέξη «Τρομοκρατία». Οι συγκεκριμένες όμως ονθκουν και φέρουν έναν άλλο πολιτισμό, ένα διαφορετικό ούσσημο οξιών και τρόπου ζωής που δεν εξαντλείται σε έναν «πολεμικό» όρο. Η τάση του δυτικού πολιτισμού να βάζει εύκολες ταμπέλες σε ό,τι δεν ανήκει στη φιλοσοφία του δεν έχει οποσσοθήσει ποτέ καμία σύγκρουση με τον υπόλοιπο κόσμο. Η κατανόηση είναι το κλειδί. Όχι η απλούστευση.

Οι πολιτισμοί χρήστες αυτών των λέξεων - οξιών είναι πολύπλευροι και πολυσήμιοι. Η συνεισφορά τους στο παγκόσμιο πολιτιστικό γίνεσθαι είναι ονυπέρβλητη. Και αν γιο παράδειγμα το Ιράν, ο Λίβανος, το Ιράκ, η Τουρκία μας απασχολούν σήμερα μόνο στη βάση του πολέμου και των τρομοκρατικών επιθέσεων, αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχει πολιτιστική παραγωγή και καλλιτέχνες που δημιουργούν —εντός και εκτός των τειχών— και επηρεάζουν τις τέχνες και τη σκέψη μας. Καλλιτέχνες όπως η Σίριν Νεσάτ που μέσο από τις εικόνες της προσπαθεί να αποκρυπτογραφήσει και η ίδια τον κώδικα του πολιτισμικού περιβάλλοντος στο

οποίο γαλουχήθηκε και να μας παρουσιάσει την εικόνα του, κυρίως δημιουργώντας μας ερωτηματικά, παρά δίνοντάς μας έτοιμες, ευκολοκώνευτες οποντήσεις.

Γεννήθηκε το 1957 στο Ιράν και μεγάλωσε στην περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από τον Σάχη, σε ένα περιβάλλον ανοικτό στη Δύση, με την περσική ποράδοση να κυριαρχεί και το Ισλάμ να βρίσκεται σε δεύτερη μοίρα. Στα 17 της οι γονείς της την έστειλαν να σπουδάσει στην Αμερική, στο Πανεπιστήμιο Μπέρκλεϋ. Μεσολαβεί η Ισολομική Επονάσταση και το καθεστώς την εξορίζει. Καταφέρνει να επιστρέψει το 1990 σε μια χώρα που δεν ανογνωρίζει. Μέχρι εκείνη τη στιγμή, παρ' όλο που ζει και κινείται μέσω στην τέχνη —έχει ιδρύσει μαζί με τον άντρα της την μη κερδοσκοπική γκαλερί «Στόρφροντ» στο Σόχο— η Νεσάτ δεν έχει βρει την καλλιτεχνική της κλίση. Όπως λέει η ίδια δεν έβλεπε τον εαυτό της ως καλλιτέχνη, ούτε ένιωθε την ανάγκη να δημιουργήσει. Το σοκ της επίσκεψης στην εντελώς αλλαγμένη από το Ισλάμ πατρίδα της τής ξύπνησε την ανάγκη να «σαντή-

σει» στα ερωτήματα που της γεννήθηκαν μέσα από την τέχνη της φωτογραφίας και της κινούμενης εικόνας. Έτσι, προκύπτει το 1993 η πρώτη δουλειά της, μια σειρά φωτογραφιών με τον τίτλο «Γυναίκες του Αλλάχ», στις οποίες εμφανίζονται γυναίκες καλυμμένες με μαύρα τσαντόρ που αφήνουν ακάλυπτα μέρη του σώματος — όπως το πρόσωπο, τα χέρια και τις πατούσες— και φέρουν σε πολλές περιπτώσεις όπλα. Στα «εκτεθειμένα» σημεία του σώματος η Νεσάτ γράφει στην αρχαία γλώσσα Φαροί αποσπάσματα από κείμενα Ιρανών γυναικών και κομμάτια που μιλάνε για τον σαρκικό πόθο, την σεξουαλικότητα, τον αισθησιασμό και την ντροπή. Αυτές οι οιωπηλές γυναίκες, οι πολεμίστριες του Θεού, «μιλάνε» τελικά με το σώμα τους. Μιλάνε για το απαγορευμένο. Γι' αυτά που έρχονται σε πλήρη αντιδιαστολή με το τσαντόρ και το Ισλάμ.

Ο Δυτικός Άνθρωπος μόνο να ψυχανεμι-

στεί μπορεί τις κραυγές των «Γυναικών του Αλλάχ» κοιτώντας τις φωτογραφίες της Νεσάτ. Στο μουσουλμανικό κόσμο είναι φυσικά απαγορευμένες - εκτέθηκαν μια και μοναδική φορά το 2001 στο Γαλλικό Ινστιτούτο στο Μαρόκο. Όπως απαγορευμένες είναι και οι υπόλοιπες δουλειές της, φιλμ και βίντεο με τους εύγλωττους τίτλους «Η σκιά κάτω από τον ιστό», «Πολυτάραχη», «Έκσταση», «Μονόλογος», «Ζέση», «Παλμός» κ.ά. Όλα τα έργα της απεικονίζουν την εμπειρία και την «αμηχανία» ενός ανθρώπου που πατάει σε δύο κουλτούρες οι οποίες είναι εκθρές μεταξύ τους. Πάντα υπάρχει ένα ζευγάρι αντιθέτων. Άντρας - γυναίκα, Ανατολή - Δύση, παραδοσιακό - μοντέρνο, μέσα - έξω, ελευθερία - φονταμενταλισμός. Και παντού οιωπή. Μόνο η μουσική τής μόνιμης συνεργατίδός της, επίσης Ιρανής, Σούζαν Ντεϊκίμ και άλλων δημιουργών, όπως ο Φίλιπ Γκλας, την διαπερνούν. «Σε όλες μου τις δουλειές καταπιάνομαι με κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Στο τέλος όμως, θέλω το έργο μου να υπερβαίνει αυτή τη διάσταση και να λειτουργεί στο πλέον αρχέγονο, συναισθηματικό επίπεδο. Η μουσική εντείνει το συναισθηματικό χαρακτήρα των έργων μου. Γίνεται η ψυχή, το προσωπικό, το οιοισθητικό και ουδετεροποιεί τις κοινωνικοπολιτικές πτυχές τους», σημειώνει η ίδια.

Στις περισσότερες φωτογραφίες το μοντέλο είναι η ίδια.

Επιπλέον πρωταγωνιστεί στα περισσότερα φιλμ που έχει δημιουργήσει, στα οποία η μέξη της πραγματικότητας με το φανταστικό στοιχείο είναι τέλεια. Σκηνικό των έργων της ως επί το πλείστον είναι το Μαρόκο, η Τουρκία, η Αλβανία, η Νέα Υόρκη. Στο Ιράν απαγορευόταν μέχρι πρόσφατα να δουλέψει. Φαίνεται όμως ότι θα πραγματοποιήσει τελικά αυτό που της έμοιαζε «άπιστο όνειρο». Την κάλεσε επίσημως ο υπουργός πολιτισμού και την διαβεβαίωσε ότι θα μπορέσει να δημιουργήσει χωρίς κανέναν περιορισμό. Η ίδια δηλώνει επιφυλακτική.

Είναι από τις λίγες καλλιτέχνιδες που γνώρισαν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, από το πρώτο κιόλας έργο, την καταξίωση και την παγκόσμια αναγνώριση. Η Αντίφαση: ο κόσμος κέρδισε μια μεγάλη καλλιτέχνίδα χάρη στο τσαντόρ, το θρησκευτικό φανατισμό, την απολυτότητα, την ανελευθερία. Η ίδια δεν παίρνει θέση υπέρ ή κατά. «Είμαι καλλιτέχνης, οπότε δεν είμαι ακτιβίστρια. Και βέβαια θέλω να αναδείξω το κάθε στερεότυπο, μόνο όμως για να το συνθλίψω στο τέλος. Πάρτε το στερεότυπο για τις μουσουλμάνες γυναίκες: είναι όλες πειθήνιες και θύματα. Και δεν είναι όμως. Σιγά - σιγά υπονομεύω αυτή την εικόνα δείχνοντας με επιδεξιότητα και ευθύτητα πόσο ισχυρές είναι αυτές οι γυναίκες.»

Μπορούμε να το διαπιστώσουμε και μεις αν σκώσουμε το τσαντόρ που φοράμε στα μάτια μας και ονομάζεται «μισαλλοδοξία» και «Φόβος για τον Άλλο». Ναι, ο μουσουλμανικός κόσμος είναι ένας άλλος κόσμος. ΑΛΛΟΣ! Η λέξη δεν είναι συνώνυμη της τρομοκρα-

τίας, του φανατισμού, του πολέμου, της ασιζώσης και της απόρριψης. Αυτός είναι λόγος να ηλιπαράσουμε με σεβασμό και να δούμε τι είναι αυτό το άλλο και σε ποιο βαθμό είναι διαφορετικό. Πόσο ανίσχυρες είναι οι γυναίκες του Ισλάμ; Αλήθεια, πόσο ισχυρές είμαστε εμείς οι «Δυτικές» γυναίκες;

Ενδεικτικές πηγές

The Iranian, 8 Δεκεμβρίου 1997

Shirin Neshat, Faraneh Milani, Charta

Ανάμεσα σε δύο κόσμους: μια συνέντευξη με τη Shirin Neshat, Feminist Studies, 22 Σεπτεμβρίου 2004

Η δύναμη του πέπλου - Το Ιράν της Shirin Neshat, World and I, 1 Σεπτεμβρίου 2002

www.artcyclopedia.com/artists/neshat_shirin.html

Shirin Neshat: La última palabra/The Last Word, Charta/MUSAC, Museo de Arte Contemporaneo de Castilla y León, León, Ισπανία 2005.

Παραμύθι για πουλιά

Μουσική: Γιάννης Γερογιάννης

Ενορχήστρωση: Αλέξης Βάκας

Στίχοι: Διονύσης Καρτζάς - Μαρία Κοσσαυφίδου

Τραγουδούν: Βασίλης Λέκκας, Γεράσιμος Ανδρεότος, Γεωργίας Γρηγοριάδου, Δημήτρης Σταματέλος, Γιώργος Περαντόκος, Αθηνά Χριστοπούλου, Μαργαρίτα Γερογιάννη, Δαμιανός Δαμιανιάδης, Αλέξης Βάκας, Γιάννης Γερογιάννης

*Μαράθηκαν τα όνειρα στις γηλάστερες ώρες,
Τα πόνεζες χωρίς αγάπη, φως μισό.
Κι ελπίσανε τα πλάγια μισά στις τεράστες ώρες,
Στεγνώσανε στα εσόματα των κόβμιση.*

*Κι ενώ όση πάντα θα γερνιά
Σα κώμα, θα νοστιάζ,
όσης γειτενιάς όση το στενό,
Ζηλιάνας μιας ματιάς.*

*Μόρσέ με,
Μαρία Κοσσαυφίδου*

*Όλα τα μπορείς κι όλα τα κάνεις,
Κοιτάς και δένεις το κορμί μου,
Μιλάς και κόβεις την ψοχή μου
Κι όλο με νικάς μα δε με χάνεις.*

*Ζητώ νερό,
Το δάκρω όση κρατάς.
Κρατώ το φως,
Για νύκτα με περνάς.*

*Όλα τα μπορείς,
Διονύσης Καρτζάς*

Το «Παραμύθι για πουλιά» είναι το καινούριο CD που υπογράφει μουσικό ο Γιάννης Γερογιάννης στους στίχους του Διονύση Καρτζά και της Μαρίας Κοσσαυφίδου. Γιατί αυτές ο τίτλος; «Το παραμύθι παραπέμπει σε κάτι εξωπραγματικό, ιδεαστό και υπερβαστικό. Και ετυμολογικά η παραμυθία σημαίνει παρηγοριά. Ο άνθρωπος έχει πάντα την ανάγκη να ξεφεύγει από την καταπιεστική πραγματικότητα. Μια τέτοια παρηγοριά είναι το τραγούδι, το οποίο εύκολα συμβολοποιείται με τα πουλιά. Αφού αυτά μας συνδέουν με τον ουρανό και τις μαγικές μελωδίες τους», μας λέει ο Διονύσης Καρτζάς.

Όλα τα τραγούδια μοιάζουν να συνδέονται μεταξύ τους με ένα σόρστο νήμα. «Δεν δούλεψα πάνω σε έναν συγκεκριμένο θεματικό άξονα. Όλα όμως συγκλίνουν στην ανάγκη συνάντησης και επικοινωνίας των ανθρώπων μεταξύ τους και με τα πράγματα», εξηγεί ο Διονύσης Καρτζάς. Για τη Μαρία Κοσσαυφίδου, ήταν ένα παιχνίδι, ένα πείραμα: «Είχε ήδη ξεκινήσει η συνεργασία του Διονύση με το Γιάννη την οποία παρακολουθούσα από κοντά, λόγω φιλίας και με τους δύο. Κάποια στιγμή αισθάνθηκα την ανάγκη να γράψω. Βγήκαν εντελώς αβίαστα και αυθόρμητα. Ήταν έκκληση για μένα ότι ο Γιάννης δέχτηκε να τα μελοποιήσει».

Η μουσική του Γιάννη Γερογιάννη ακολουθεί παραδοσιακούς μουσικούς δρόμους. Παραδοσιακά φυσικά όργανα, όπως κανονάκι, νέι, ούτι και παραδοσιακοί ελληνικοί μουσικοί ρυθμοί. Ο Γιάννης Γερογιάννης λέει πως υπάρχει πολυρρυθμία ακριβώς επειδή ο Διονύσης Καρτζάς είναι πολύ Έλληνας. «Προσόθησα να χρησιμοποιήσω σχεδόν όλους τους ελληνικούς ρυθμούς με μια σημερινή, ωστόσο, διάθεση», συνεχίζει. «Χρησιμοποίησα παραδοσιακά φυσικά όργανα με κυρίαρχα το μοντολίνο, κάτι που είναι ασυνήθιστο. Το σημαντικό, όμως, είναι ότι οι μουσικοί το έχουν υποστηρίξει πολύ καλά, γιατί δεν είναι μόνο χειριστές των οργάνων αλλά έχουν μουσική παιδεία. Δεν είναι όμως ένας παραδοσιακός δίσκος».

Η συνεργασία διήρκεσε πολύ: δύο - τρία χρόνια και γινόταν στο πρώτο της στάδιο «δία αλληλογραφίας» όπως μας είπε ο Διονύσης Καρτζάς. «Μέσα από την προσωπική αλληλοεκτίμηση και την επιθυμία συνεργασίας δουλεύαμε ταυτόχρονα μαζί και χώρια». Αν τον εκφράζει το μουσικό αποτέλεσμα; «Ναι», λέει ο Διονύσης Καρτζάς. «Για μένα, και ως ακροστής και ως δημιουργός, το κριτήριο μιας επιτυχούς μελοποίησης είναι το αν με συγκινεί ένα τραγούδι, δηλαδή το αν με παίρνει μαζί του για ταξίδι και όνειρο. Και με αυτή την έννοια, το Παραμύθι για πουλιά με έχει ταξιδέψει».

Το «Παραμύθι για πουλιά» έχει πράγματι αυτή τη «μαγική» ιδιότητα: να σε ταξιδεύει σε τόπους παραμυθένιους, ελληνικούς. Να δημιουργεί εικόνες και να σε βάζει σε αυτές. Και ο έρωτας, πάντα παρών. Με μια διάθεση νοσταλγίας, με μια διάθεση τυραννίας, με μια διάθεση ελπίδας.

Πώς να αποτυπώσει κανείς τη μουσική με λέξεις; Ό,τι κι αν γράψω δεν μπορώ να σας ταξιδέψω. Μόνο αν το ακούσετε θα νιώσατε ότι μπορείτε με όχημα το «πουλιά του παραμυθιού» να πάτε κόπου αλλού.

Πώς το λέμε σωστά;

Κλείσαμε με το πολλά το κεφάλαιο που δεν κλείνει με τις ξένες λέξεις, το ονόματα, τις ορθογραφίες και τις προφορές τους. Εντωμεταξύ, έχουν μαζευτεί πολλά μικρά καθημερινά που είτε έχω συναντήσει εγώ είτε μου καταθέτουν οι άλλοι. Δεν θέλω να σας κουράσω περιγράφοντας το πλαίσιο μέσα στο οποίο κάθε φορά ανακάλυπτα καινούρια πράγματα —αν και κάποιες φορές είναι πολύ διασκεδαστικό— γι' αυτό αυτή τη φορά θα είμαι άμεση. Πάμε να μάθουμε μερικά «μικρά» σωστά; Απαντώ μόνη μου: πάμε!

Υπέρ το δέον ή υπέρ του δέοντος; Καλή ερώτηση! Η απάντηση είναι απλή, ξεκάθαρη και χωρίς πολλές συζητήσεις. Το σωστό είναι «υπέρ το δέον». Η πρόθεση υπέρ όταν συντάσσεται με γενική σημαίνει υποστήριξη: π.χ. υπέρ του κατηγορουμένου. Όταν όμως συντάσσεται με αιτιατική, σημαίνει υπερβολή. Και τη φράση «υπέρ το δέον» την χρησιμοποιούμε για να δηλώσουμε ακριβώς υπερβολή. Αν για κάποιο λόγο σας αρέσει τόσο πολύ η γενική πτώση σας έχω λύση! Μπορείτε να λέτε «πέραν του δέοντος» ή «πλέον του δέοντος». Είναι ταυτόσημα!

Στο πλαίσιο ή στα πλαίσια; Το σωστό είναι «στο πλαίσιο» αφού άλλωστε ένα είναι το πλαίσιο! Ενώ πως όταν λέμε π.χ. «στα πλαίσια του φεστιβάλ» είναι λάθος γιατί το φεστιβάλ ένα πλαίσιο έχει μέσα στο οποίο εντάσσονται οι εκδηλώσεις του. Ο Μπαμπινιώτης λέει μάλιστα πως τη φράση πιθανότατα την έχουμε πάρει από τα γαλλικά. Οι Γάλλοι λένε «dans le

cadre» χρησιμοποιώντας τον ενικό, άρα και η μετάφραση θα πρέπει να είναι στον ενικό.

Εισάγω ή εισαγάγω; Η ερώτηση αφορά όλα τα παράγωγα του ρήματος «άγω». Η συζήτηση για το διπλασιασμένο τύπο αφορά το μέλλοντα και την υποτακτική ενεστώτα και αορίστου (θα / να). Με απλά λόγια, όταν μιλάμε για πράξη που γίνεται άπαξ, χρησιμοποιούμε το διπλασιασμένο τύπο, ενώ όταν υπάρχει επαναληπτικότητα τον αόπλασιαστο: «θα εισαγάγω φέτος πορτοκάλια» και «θα εισάγω κάθε χρόνο πορτοκάλια». Με τα «έχω / είχα / θα έχω» χρησιμοποιούμε πάντα το διπλασιασμένο τύπο. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις βάζουμε κανονικά τον αόπλασιαστο.

Ανενημέρωτος ή ανημέρωτος; (σχετικά με την ενημέρωση μιλώντας...) Είναι προφανές ότι η χρήση της λέξης «ανημέρωτος» για να πούμε ότι δεν είμαι ενημερωμένος είναι λάθος! Ο αν-ημέρωτος έχει δεύτερο συνθετικό το «ημερώνω, ήμερος» σημαίνοντας «αυτός που δεν έχει εξημερωθεί, ενώ ο αν-ενημέρωτος προκύπτει από το «ενημερώνω, ενημέρωση».

Κατ' αρχήν ή κατ' αρχάς; Δύσκολο να επιλέξεις το σωστό, τουλάχιστον για μένα. Η φράση «κατ' αρχήν» δεν σημαίνει «στην αρχή, εν πρώτοις» αλλά «για λόγους αρχής», σε αντίθεση με το «κατ' αρχάς» που σημαίνει ακριβώς αυτό και μπορεί να αντικατασταθεί με τα «αρχικά, αρχικώς, στην αρχή». Το «κατ' αρχήν» σημαίνει επίσης «στα βασικά σημεία»: «συμφωνώ κατ' αρχήν με το νομοσχέδιο». Το δικό μου, προσωπικό, πρόβλημα είναι ότι συνήθως θέλω να εννοήσω και τα δύο: και για λόγους αρχής και αρχικά. Φανταστείτε να ξεκινάω φράση λέγοντας «κατ' αρχήν και κατ' αρχάς θα ήθελα να πω...»!!

Κοινότοπος ή κοινότυπος; Η λέξη προέκυψε από τη φράση «κοινός τόπος» και άρα το σωστό είναι «κοινότοπος» και «κοινοτοπία». Κάνουμε συχνά το λάθος να λέμε «κοινότυπο» προφανώς παρασυρμένοι από το αντίθετο της λέξης «πρωτότυπος - πρωτοτυπία».

Μεταφραστής ή διερμνέας; Νομίζω ότι περισσότερο από κεκτημένη ταχύτητα κάνουμε το λάθος να λέμε το διερμνέα μεταφραστή. Και οι δύο μεταφέρουν μηνύματα από μία γλώσσα σε μία άλλη, με τη διαφορά ότι ο μεταφραστής το κάνει στο γραπτό λόγο, σε άρθρα, μυθιστορήματα κ.τ.λ., ενώ ο διερμνέας στον προφορικό και ταυτόχρονα με τον ομιλητή.

Αυτά τα ολίγα για αυτό το μήνα. Κάτι καταφέραμε να λύσουμε αυτή τη φορά! Αναενώνουμε το γνωστό ραντεβού για το επόμενο τεύχος με καινούριες αναζητήσεις...

Ιδέες, σκέψεις, απορίες, ενστάσεις στο: ealexandraki@todonti.gr

Το είδες; Φρίκη, ε; Δεν το είδες; Μα πού ζεις!

Μοζαμβίκη, Penny Tweedie, Panos Pictures.

Της Εύης Γκοισσοπούλου

Είμαι τζάνκι των ειδήσεων. Ακούω πέντε ώρες ενημερωτικές εκπομπές στο ραδιόφωνο το πρωί, και το απόγευμα, ξεκινώντας το αργότερο στις έξι απ' τη NET, βλέπω ειδήσεις σε όλα τα κανάλια. Κάθε φορά όμως που βλέπω εικόνες από συρράξεις, όπως τώρα στον Λίβανο, αλλάζω κανάλι. Δεν αντέχω! Δεν θέλω ούτε να ακούω, ούτε να βλέπω τις θηριωδίες και την διαστροφή του θηριανθρώπου. Όχι ότι κλείνοντας το μέσο παύουν να υπάρχουν. Ούτε σταματάω να υποφέρω που τόσοι άνθρωποι κάνουν τη ζωή τους, τους φίλους τους, το σπίτι τους και όλοι μαζί την αξιοπρέπιά μας. Δεν σταματώ να το ακέφτομαι, να παραλογίζομαι, να παραμιλάω και να εξοργίζομαι αισθανόμενη ταυτόχρονα ανήμπορη να κάνω το παραμικρό. Αλλά, δεν θέλω να βλέπω τον πόλεμο στην τηλεόραση και είναι ψυχαγωγικό σίριαλ! Ούτε με αφορά ο άλλος πόλεμος μεταξύ των μέσων ενημέρωσης για το ποιος τα κατάφερε πρώτος να δείξει τα πτώματα, τα βασανιστήρια στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα ερείπια κτιρίων που για κάποιους ήταν όλη τους η ζωή, τα ερείπια ολόκληρων, πανανθρώπινων πολιτισμών.

Αυτή η άρνηση δεν μου προέκυψε τώρα. Θυμάμαι πολύ χαρακτηριστικά τότε το έπαθα πρώτη φορά. Ήταν 17 Ια-

νουαρίου του 1991, λίγο μετά τα μεσάνυχτα. Είχαμε ανέβει φοιτητές τότε από την Κρήτη στην Αθήνα για να πάρουμε μέρος στο μεγάλο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο. Ήταν οι καταλήψεις του '90. Φιλοξενούμασταν στο Πολυτεχνείο. Σαφνικά, κάποιος αρχίζει να φωνάζει, «Ελάτε γρήγορα! Ξεκίνησε η επίθεση στο Ιράκ. Ελάτε να δείτε!». Η πρώτη μου σκέψη ήταν «Που να δούμε; Να δούμε τι;» Θυμάμαι τον εαυτό μου μπροστά σε μια τηλεόραση, να βλέπει κάτι λάμπει σε ένα σκοτεινό ουρανό που μοιάζανε πυροτεχνήματα. Θα μπορούσαν να είναι κι απ' το πατρινό καρναβάλι. Ήταν όμως «Η καταγίδα της ερήμου» σε ζωντανή μετάδοση. Έπαθα σοκ. Τίποτα το τρομαχτικό και το φρικαλέο δεν έδειχνε η τηλεόραση. Όχι όπως τώρα που εξελιχθήκαμε! Με σόκαρε η σκέψη ότι από κάτω από τα «πυροτεχνήματα», υπήρχαν άνθρωποι! Με σόκαρε το θέαμα των συμφοιτητών μου που είχαν «κολλήσει» στην οθόνη και παρακολουθούσαν. Τι παρακολουθούσαν; Χρειάζεται να δεις το θάνατο και τη φρίκη του πολέμου; Αν δεν τα δεις, δεν υπάρχουν;

Ο πρώτος πόλεμος που «είδα» στη ζωή μου ήταν αυτός -δεν ήταν το πρωί της ίδιας μέρας το ξύλο με τους μπάτσους. Και υποσέθηκα στον εαυτό μου να μην «δώ» άλλον. Να μην πέσω στην παγίδα ότι η εικόνα θα με «αφηνίσει» και θα με «ευαισθητοποιήσει». Αν δεν το 'χεις μέσα σου, αυτό που θα κάνει είναι να σε αποκαυνώσει η εικόνα, να το συνηθίσεις, να το καταναλώσεις και να πας για ύπνο ήσυχος γιατί και σήμερα... ενημερώθηκες! Και επίσης, δεν αντέχω την προσβολή και την κοροϊδία, έτσι, φόρα παρτίδα. Τι εννοώ; Όλους αυτούς που κόπτονται για την ειρήνη και μας λένε ότι «Κάνουμε ότι είναι ανθρωπίνως δυνατόν να σταματήσει η αιματοχυσία!», την Κοντολίσα με το ταγεράκι να χαριεντίζεται με τον Νταλέμα και να δηλώνει ότι ο πόλεμος δεν θα σταματήσει μέχρι να αποκατασταθεί η «τάξη» —των Η.Π.Α.— και τους Ευρωπαίους να κάνουν την πάπια μαζί με τον Ο.Η.Ε.

Υπάρχει η άποψη ότι «αν δεν τα έδειχναν, θα έκαναν χειρότερα!». Παραμύθιο! Υπάρχει χειρότερα; Ποιόν σταμάτησε ποτέ τόσο χρόνια η τηλεόραση; Βομβαρδίζουν λιγότερο τυφλά οι Ισραηλινοί ή είναι πιο ήπιες οι αντιδράσεις της Χεσμπολά σήμερα; Τι χειρότερο από τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία ή την επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου; «Μα να μην τα δείχνουν; Γίνεται!». Όχι. Δεν γίνεται. Δεν γίνεται γιατί υπάρχει και η άλλη άποψη. Εμπεριστατωμένη αυ-

τή από πολύ σοβαρές έρευνες: Ο πόλεμος είναι τόσο κερδοφόρος για την τηλεόραση ώστε αν δεν συνέβαινε, θα τον προκαλούσαν.

Δεν σας λέω να μην βλέπετε ειδήσεις. Ούτε θα κάνω εδώ ανέξοδη —και αδιέξοδη— κριτική στον κόσμο που δεν αντιδρά, την αριστερά που κοιμάται τον ύπνο του δικαίου, τους πολιτικούς που έχουν μετατρέψει την πολιτική σε θέατρο σκιών. Την αγανάκτησή μου θέλω να φωνάξω. Για το ανθρωπινό είδος που με απελνίζει... το θέατρο των ειδήσεων της τηλεόρασης που με απελνίζει... τον πόλεμο που με απελνίζει. Αυτόν, τον προηγούμενο, τον επόμενο, τον αδιάλειπτο, τον πανταχού παρών και τα πάντα «εκ»πληρών...

Μην το ξεχάσω! Το χρηματιστήριο πάνε μια χαρά! Όπως σε κάθε πόλεμο...

Βιετναμεζούλα πρόσφυγας σε καταυλισμό στη Μαλαισία, 1980, Benjamin Gimmel, FreePiP

μεγαλώνουμε μαζί τους

στα πρώτα βήματα της ζωής μας, μας χαρίζουν τη ζεστασιά,
μας μαθαίνουν την τρυφερότητα, την προστασία...

... εξαφανίζονται εξαιτίας μας!

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, μη κερδοσκοπική, περιβαλλοντική οργάνωση, αξιοποιεί όλους τους πόρους του για δράσεις προστασίας και διατήρησης της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος. Υποστηρίξε το έργο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ ενεργά, γίνε μέλος, κηδεμόνας μιας αρκούδας ή μιας αγέλης λύκων, εθελοντής. Χάρισε δώρα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ και διέδωσε το μήνυμα της άγριας ζωής.

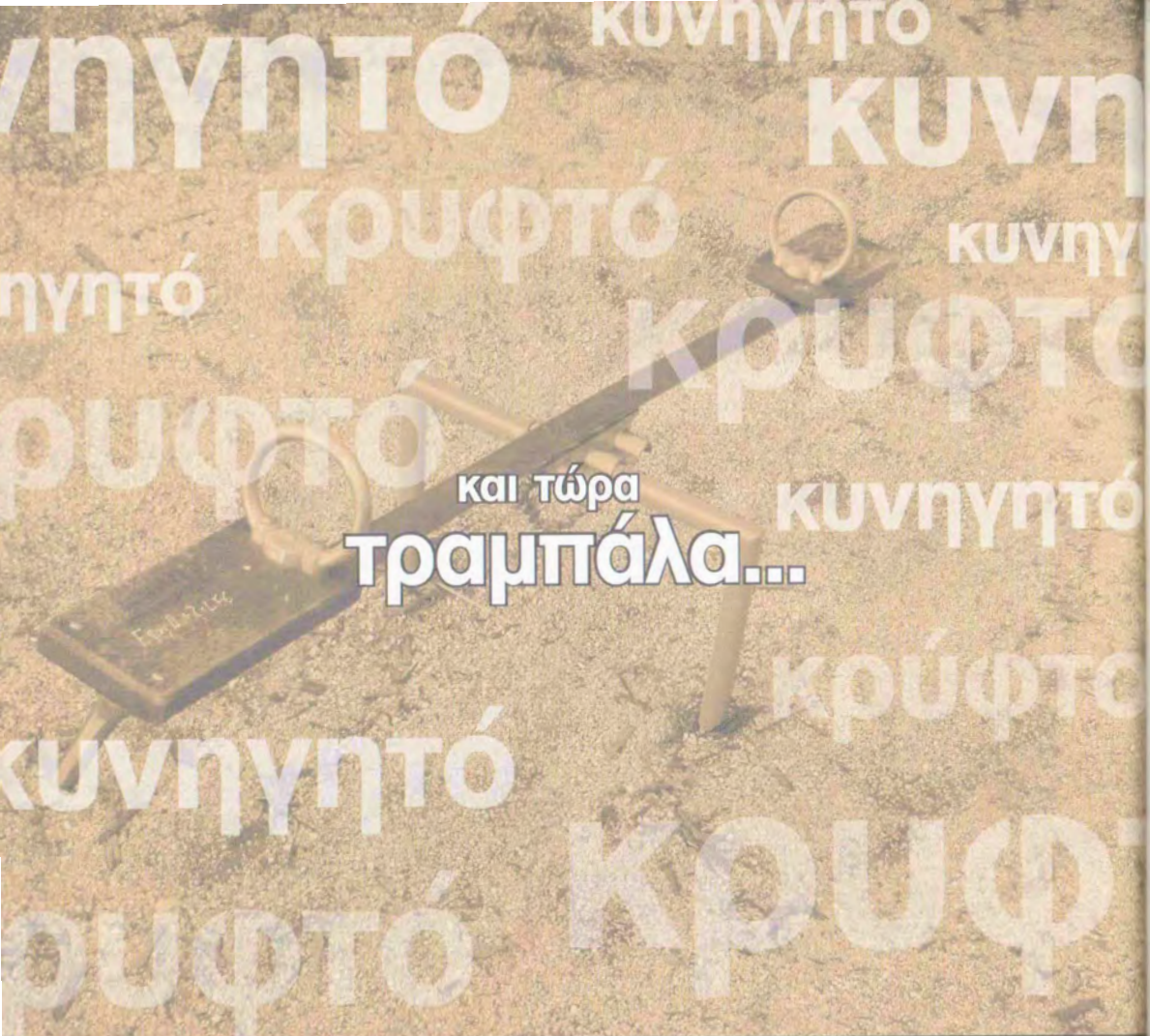

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Βίκτωρος Ουγκώ 3, 546 25, Θεσσαλονίκη 2310 555 920, fax: 2310 553932, arcturos@arcturos.gr
www.arcturos.gr

Τηλ. Κέντρο: 2610 224.556 (10 γραμμές), 2610 224.687 • Fax: 2610 224.261

και τώρα
τραμπάλα...

Πρόσφυγες. Κάτι παιχνίδια που παίζει η ζωή...
 Τρέχουν κυνηγημένοι, κρύβονται φοβισμένοι...
 Κάποτε ήταν συνηθισμένοι, καθημερινοί άνθρωποι.
 Τώρα έχουν μείνει χωρίς πατρίδα, χωρίς σπίτι, χωρίς οικογένεια.
 Χωρίς άλλη επιλογή από το να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους,
 για να μπορέσουν, τουλάχιστον, να μείνουν ζωντανοί.
 Και, μετά, μια ξένη χώρα γι' αυτούς που ταλαντεύεται - να τους δεχτεί ή όχι;
 Να τους προσφέρει άσυλο ή να τους αρνηθεί την προστασία;
 Λες κι η τελευταία τους ελπίδα... τραμπούλιζεται.
 Αλίμονο! Παράξενα που είναι τα παιχνίδια της ζωής...

UNHCR
The UN Refugee Agency

Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

MASS

mojo radio

jammie with us

www.mojoradio.gr

mojoradio

107.7

MAJOR OUTLAW JAMMING OUTFIT

www.idstudio.gr

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΠΑΝΟΡΑΜΑ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ
ΦΙΛΜ & ΒΙΝΤΕΟ

7 ΜΕΡΕΣ
46 ΧΩΡΕΣ
203 ΤΑΙΝΙΕΣ
ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑΣ
ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ
VIDEO ART
VIDEO CLIP

80 ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ
ΤΑΙΝΙΩΝ FILM & VIDEO

23 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου

Σινεμά Ιντεάλ
Αγίου Νικολάου 2-4, Πάτρα
Είσοδος ΕΛΕΥΘΕΡΗ
Ώρα έναρξης: 17:00

ΕΥΡΩΠΗ
ΜΕ ΤΟ Ι.Χ. ΣΑΣ

ΙΤΑΛΙΑ
από
€66
ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ*

Στην έξοδο του χωριού στρίψτε αριστερά.
Κάντε δεξιά μετά το γεφυράκι.
Παρκάρετε ακριβώς απ' έξω.
Υπενθύμιση: Αφήστε χώρο για την πανακότα.

Ο καλύτερος τρόπος να δείτε την Ιταλία είναι με το αυτοκίνητό σας. Και κανείς δε γνωρίζει την Ιταλία όπως η Superfast Ferries. Με καθημερινές αναχωρήσεις από Πάτρα και Ηγουμενίτσα για Ανκόνα και Μπάρι, έχουμε τη δυνατότητα να σας προσφέρουμε πολλά ταξιδιωτικά πακέτα που περιλαμβάνουν εισιτήρια καθώς και διαμονή σε πολλές πόλεις της Ιταλίας, μαζί με ό,τι πληροφορίες χρειάζεστε για να κάνετε το ταξίδι σας αξέχαστο. Και, φυσικά, όσο βρίσκεστε εν πλω θα απολαύσετε όλα όσα μας έχουν κάνει γνωστούς σε όλη την Ευρώπη. Καλό ταξίδι.

*Η ημερήσια τιμή αναφέρεται σε 5 ήμερο ταξίδι συνολικού κόστους € 329 κατ' άτομο και περιλαμβάνει τα εισιτήρια του πλοίου, του αυτοκινήτου και τη διαμονή στο ξενοδοχείο. Η εκδρομή εξοφλείται στο σύνολο του ποσού και όχι ανά ημέρα.

Για περισσότερες πληροφορίες, ενημερωτικά φυλλάδια και κρατήσεις, επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα ή το γραφείο της Superfast Ferries: Πάτρα: 2610 622 500

www.superfast.com

SUPERFAST®

**Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ ΚΑΙ
ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ**

A Premium Alliance Member